...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 90 (11994)

1969 оной апрелиин 16, среда

Сэн 2 мүнгэн

ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯАНУУДТА ...ХОДОДОО ҮНЭН СЭХЭ БАЙДАГБДИ

...ЭБХИТЭЙГЭЭР, ЭРШЭ ШАНГАТАЙГААР

...ажаллаба, тэды хүн га... «...хажэ захалба» гэ... ...аймагай штабта ...байхаһаа забһаргүй ...һэн. Тиигээдшье хэ... ...олониитын ехэ хүдэ... ...бэлэдхэл хэһэн тула... ...субботник эмхи гурим... ...болзор соо... ..., олон мянган хүнүү... ...тайгаар эхи табиба.

...баблан дабаанай хор... ...адаг, Үльдэргэ нютаг ...манай Яруунын ...дээрэ габшагай ...хүсэн суурятаба. ...шэбхэ шабааһа сэ... ...дээрэ зөөхэ, га... ...гуримтай болгохо, ...арилгаха ажал ...үргэнөөр хэгдээ.

...глөөгүүр «Комсомоль... ...дэхи отделениин ...комсомолшууд болон за... ...томо машинада һуу... ...сабшалан арилгахаяа ...ябаба гэһэн мэдээсэл абтаа һэн. Иимэ жэшээнүүд олон лаб даа.

Аймагай эмхи зургаануудай, албан газарнуудай хүдэлмэрилэгшэд шэфтээ абаһан ажахынуудтаа ошоһон байна. Олон зон тосхон һууринуудые бол-босон түхэлтэй, ариг сэбэр болгохо хүдэлмэридэ ябаба. Тиихэдэ аймагаймнай зарим эмхи зургаанууд өөһэдтөө хэхэ юумэнинь баһал ехэ байгаа. Жэшээнь, аймагай тоһоной заводой директор нүхэр Бадмаев табяад хүнүүдые абаад, Гүндын тоһоной заводой сыр хадагалха подвал заһахала ябаһан байна. Эндэ хэхэ юумэниинь нилээд ехэ һэн. РЭС гэжэ шэнэ эмхи аймагтамнай һая эмхидхэгдээ юм. Тус коллектив табяадһаа наашаа хүдэлмэрилэгшэдтэй. Тэдэнэр электро-дамжуулгын сеть заһабарилхынгаа хажуугаар һуралсалай полигон нэгэ үдэр соо барижа дууһаха зорилготойгоор хүдэлөө.

Манай аймагта һууринжанхай газарай баялиг бэдэрэгшэдэй эрмэлзэл бүришье һаа бадаранхай байгаа. Субботнигой болоһон үдэр газар үрэмдэлгын хүдэлмэри бүри эршэтэйгээр ябажа, газар соогуур хэдэн зуугаад метртэ шэнэ шэнжэлэлгэ хэгдэһэн байна. Жэшээнь, Удино-Витимэй геологическа партиин инженер, техникүүд, алба хаагшад, хамһабариин хэрэг бүтээдэг хүдэлмэрилэгшэд, мастерскойдо хүдэлэгшэд шудхамал ханатай механическа мастерской барилгада хэрэгтэй болохо шулуу малтажа, бариха газартань зөөжэ, энэ хүндэ хүшэр хүдэлмэриие нэгэл үдэр соо дүүргэхэ зорилго урдаа табяад һэн.

Түрүүшын коммунис суботнигой эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ойдо зорюулһан олониитын, бухэсоюзна коммунис субботнигые манай аймагай ажалшад ёһотойл ажалай һайндэр болгон угтаа бшуу.

Иигэжэ энэ габшагай ажалта үдэр зургаа мянга гаран ехэшүүл, мүн эды тооной һурагшад хүдэлбэ. Хахад үдэрһөө хойшо саһан ехээр орожо, һалхин буужа, бүтүү балай болоошье һаань, тэрэ буруулганһаа хүн тунхаряагүй. Энэ үдэр барилгын модон, түлеэн ехээр бэлэдхэгдээ, 11 мянган һургааг, мянган столб болохо модон отологдоо. Яруунын совхозой бүлэг ажалшад культурын байшан барихын тула 75 кубометр шулуу малтажа, газаагаа шэрэжэ оруулаа.

«Дружба» колхозой Мужыха тосхоной комсомолшууд хамта 14 хүн түлеэ хюрөөдэхэдөө, тус бүриин 5 кубометр сажанглаа. Нарһатын совхоздо һургаар отолхо 5-5 хүнһөө бүридэһэн 20 бүлэг хүдэлһэн, тэдэнэй дундаһаа В. Л. Поляковой бригада мүрысөөндэ эрхимлээ.

Удино-Витимэй геопартиин Улзытын отрядай нүхэр Селивановай даадаг халаанайхид 2,5 метр газар үрэмдэхэ нормотой аад, аяар 4 метрт хүргэбэ. Нүхэр Стеськогой даадаг халаан 4,7 метрэй орондо 8,9 метр үрэмдөө.

Иимэ жэшээнүүд захаһаа абаад барагдашагүй. Бултынь эндэ дурдахань бэрхэтэй. Нэгэ үгөөр тобшолходо, коммунис субботник эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда, габшагай ажалай охин соогуур үнгэрбэ, ниитын хэрэгтэ ашатуһатай ехэ юумэн хэгдэбэ.

И. КАРБАИНОВ.
КПСС-эй Яруунын райкомой секретарь.

ЕХЭ АЖАЛ ХЭГДЭБЭ

Коммунис субботнигой табин жэлэй ойе манай колхозой гэшүүд эршэтэ ажалаараа угтаба. Энэ субботнигые хүтэлбэрилхэ штабай начальнигаар колхозой парткомой секретарь Г. Ерофеев хүдэлмэрилөө.

Субботнигто хабаадагшадай хэхэ ажал урид тодорхойлогдоһон байгаа. Эгээ түрүүн, тарялан дээрэ тракторааар сүтлүүлагдаһан һолоомо һүрилэгдөө. Эндэ 50 хүн хабаадажа, 1500-аад центнер һолоомон һүрилэгдэбэ.

Галуудай зундаа байха һарабша шэнэлэн заһабарилха хүдэлмэридэ 25 хүн гараа.

Һургуулиин һурагшад энэ үдэр айлнуудһаа пеэшэнэй үнэһэ, шубуунай аргал, түмэрэй хаядаһа сүтлүүлбэ. Эндэ 150 хүн хабаадаа.

Һаалишад, малшад субботын үдэр гол хүдэлмэреэ хэхынгээ хажуугаар гэр, байраяа сагаадаа, фермынгээ газаагуурхиие сэбэрлээ.

Н. ТЮТРИН.
Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

ЭДЭБХИ ЕХЭТЭЙГЭЭР

Түнхэнэй аймагай ажалшад үнгэрһэн субботын үдэрые бүгэдэ ниитын ажалаар үнгэргэбэ.

Колхоз, совхозуудай ажалшад коммунис субботнигой үдэрые ажалай үндэр бүтээсэтэйгээр үнгэргэхые оролдобо. Эдэнэй хүдэлмэридэ нютагай һургуулинуудай багшанар, ахамад классуудай һурагшад ехэ туһаламжа хүргөө. Жэшээлхэдэ, «Маяк» колхозой дэргэдэхи 8 жэлэй һургуулиин һурагшад, багшанар — 150 хүн тус колхозой үнгэрэгшэ намар хахалагдаһан 100 га шэнэ газар дээрэ үлэһэн модоной үндэһэ, шулуу түүжэ сэбэрлээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ газар һайса гэдэжэ, эртын борнойлолго хэхэдэ таатай болоо. «Сибиряк», «Маяк» колхозуудай, мүн Туранай, Саянай совхозуудай механизаторнууд поли дээрэ габшагай хүдэлмэреэр коммунис субботнигые тэмдэглэбэд. Мүн энэ үдэр «Маяк» колхозой 100 гаран гэшүүд ойдо гаража, һургаар отолбо, малай хашаа барилгада бэлэдхэлэй нилээд ехэ ажал хэгдээ.

Ш. БАЙМИНОВ,
манай корр.

ГАЗАРАА УҺАЛХА, ШИИГЫНЬ АЛДАХАГҮЙ

Саһа багатай, унжагай хүйтэн үбэл. Хабарай хагсуу, хара һалхин. Эдэ бүгэдэ хүдөөгэй механизаторнуудай, таряашад болон луговодуудай һанаа зобооно. Иимэ байдалда яажа ажаллахаб, ямар аргаар орооһо тарянай, үбһэ ногооной баян ургаса абахаб гэжэ хүн бүхэн бодомжолно, ажахы бүридэ тусхай хэмжээнүүд хараалагдана.

Ямаршье бэрхэшээлнүүдэй дайралдаа һаа, тэрэниие ухаан бодолтойгоор, эрэлхэг зоригтойгоор, эмхитэйгээр дабан гаража, орооһо тарянай, хартаабхын, тэжээлэй ургамалнуудай, сабшалангай баян ургаса туйлаха гэһэн социалис уялганууд хаа хаанагүй абтанхай. Эдэ уялгаяа дүүргэхэ, хэлэһэн үгэеэ хэрэг ажалаараа батадхаха саг хүрэжэ ерээ.

Энэ ушарта тарялан, сабшалангаа шадаал һаа ехээр, һайнаар уһалха, хабартаа газарай шииг нойто алдахагүй гээшэ эгээл шухала байһаниинь мэдээжэ.

Иимэл хадань манай түрүүшүүл үдэр, саг алдангүй али бүхы аргаар газараа уһалха, хүндэ хүрьһэтэй паар борнойлхо гэжэ оролдоно бшуу.

Жэлһээ жэл бүри баян ургаса абадаг Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхоз бүгэдэндэ жэшээ харуулна. Эдэнэр газарай хүрьһэнэй үргэлжэдөө гэдэхыень хүлеэнгүйгөөр, үбэр наруули талын, дээгүүрээ хальһатажа захалһан паараа апрелиин 8-һаа борнойлжо эхилээ. Мүнөө мянгаад гектарта шииг баригдаа. Механизаторнууд сагай уларилые харалсажа, газараа гол түлэб үдэһөө хойшо борнойлно.

Уһанай газар дээрэһээ баян ургаса абажа дуршэһэн Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, «Мир» колхозуудай механизаторнууд, таряашад ханааб соогуур уһанай ябажа захалхатай сасуу, тэрэниие поли дээгүүрээ тараана. Жэшээнь, Социалис Ажалай Герой Е. П. Бутаков бригадиртай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригада эмхитэйгээр ажаллажа байнхай. Нёдондо эдэнэр уһалагдадаг таряалангайнгаа гектар бүриһөө 25—26 центнер шэниисэ хуряаһан байха юм. Мүнөө жэлдэ баһал тэрээнһээ дутуугүй ургаса абаха хүсэлтэй. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин хүсэд эхилээдүй байхада тарялан ундалуулха хүдэлмэридэ механизаторнууд хабаадана.

Зэдын, Сэлэнгын аймагуудай зарим ажахынууд һүүлэй жэлнүүдтэ хүнгэн хүрьһэтэй паараа борнойлхын орондо хабартаа араатай катогоор нягтаруулдаг заншалтай болонхой. Игэхэдэ газарай хүрьһэн шииг нойтоёо алдахаар бага гэжэ шэнжэлэгдээ. Тиимэһээ байгша ондо эдэ аймагуудай бүхы ажахынууд түрүүшүүлэйнгээ дүй дуршэл халан абажа, хаа хаанагүй иимэ арга хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Үбһэ ногооной үндэр ургаса туйладаг Хяагтын аймагай Хүдэриин совхозой луговодууд байгша ондо һайрамай балгашье уһа алдахагүй гэжэ шиидээд, һайрамай ябажа захалһан түрүүшын хоёр үдэртэ 50 гектар сабшалангаа уһалжа шадаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурта дайрагдажа, гарза хохидолдо ороһон Баргажанай аймагай ажахынууд энэ жэлдэ газараа уһалха хэрэгтэ горитой анхарал табижа байнхай. Эндэ бүлүүр станцинуудай хүсөөр 700 гаран гектар сабшалан ундалуулагдаба. Энэ хүдэлмэри илангаяа Дэрээнэй совхоздо, XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо эмхитэйгээр ябуулагдана.

Хэды тиимэ байбашье, урдынгаа алдуу эндүү дабтаха, энэ хабарай онсо оөрсэ илгаае обёорхогүй, нобшорхо, уһалууриин хүдэлмэри гэдэргэ татаха, бүлүүр станцинуудаа бүхыдэнь хүдэлгэхэгүй баримтанууд дайралдаһаар. Сэлэнгын аймагай ажахынууд бүлүүр станцинуудаа оройтуулжа, апрелиин эхеэр хүдэлгэжэ захалаа. Мүнөө үедэ үшөө гурбан станци хүдэлгэгдэжэ захалаадүй. Тэрэ саанаа олонхи станцинуудынь үдэртөө хүдэлгэгдөөд лэ, һүниндөө зогсошоно.

Бэшүүрэй аймагай ажахынууд паар, намарай паар борнойлхо, араатай катогоор нягтаруулха хүдэлмэреэ нилээд оройтожо захалаа. Мүн газар уһалха хүдэлмэри нобшорно.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые саг дары усадхажа, уһалууриин хүдэлмэридэ хүнүүдые, техникэ олоор табижа, тэрэниие шадабаритайгаар ударидаха эрилтэ табигдана.

Республикымнай колхоз, совхозууд уһалагдамаар 164 мянган гектар газартай, тэрэнэй 37 мянган гектарынь таряалан. Гадна гол горхонуудай захаархи 15 мянган гектар газар бүлүүр станцинуудаар уһалжа боломоор. Энэмнай айхабтар ехэ баялиг гээшэ.

Тэзд газар уһалха хүдэлмэри оройтожо эхилһэнһээ, тэндэ түрүү аргануудые, машина техникэ үргэнөөр хэрэглээгүйһөө, хүнүүдые үсөөн табиһан дээрэһээ жэл бүри нилээд ехэ таряалан, сабшалан уһалагдангүй үлэшэнэ. Иимэ ушар байгша ондо тохёолдуулжа болохогүй.

Энэ жэлдэ газарай хүрьһэнэй хуурай байһые хараадаа абажа, һубаг, ханааб соогуур уһанай ябажа захалхалаар лэ тэрэниие хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдохо шухала. Бүлүүр станцинуудые бүхыдэнь хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Илангаяа уһалуури һүниндөө эмхидхээгүйдэ нилээд ехэ уһан, хайран саг миин алдагдана. Тиимэһээ газар уһалалгые үдэр һүнигүй ябуулха болоно.

Зарим набтар эрьетэй гол горхонуудые хаажа, хахаа гаргаад, голой захын газар ундалуулха арга бии ха юм.

Газар таряалан уһалха хүдэлмэри урагшатай һайнаар ябуулха талаар хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, нэн түрүүн мелиораторнууд. агрономууд сэхэ харюусалгатай. Мүн уһалууриин хэрэг эрхилдэг управленинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан, таряалан дээгүүр ябажа, газар уһалха хүдэлмэридэ туһалха, тэрэниие зүбөөр эмхидхэхэ үүргэтэй.

Хүдөөгэй ажалшад, уһалагдамаар бүхы газараа саг соонь ундалуулжа, хүрьһэнэй шииг нойто алдангүй барижа, энэ жэлдэ баян ургаса абахын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэе.

СТУДЕНТНҮҮДЭЙ ХУБИТА

...технологическа ...студентнэр, багшанар, ...хүдэлмэрилэгшэд апрелиин ...ниитнгээр эхилээ.

...институдай багша ...911-дэхи группын сту... ...ова, 911-дэхи груп... ...Севчук гэгшэд үгэ хэлэжэ, һайн һайхан эрмэлзэл тухайгаа мэдүүлбэ.

Энэ үдэр институдай студентнэрэй олонхинь барилгын хүдэлмэридэ гараба. Жэшээлхэдэ, 911-дэхи группа прибор бүтээлгын заводто, барилгын факультедэй студентнэр институдайгаа шэнээр баригдажа байһан корпусто, 912-дохи группа—оёдолой фабрикада гараа. Тэдэнэр участогуудаа арилгахаһаа гадна, мүн барилгын материал зөөжэ асарха, тэрэниие хэрэгтэй газартань ябталан табяа.

430 хүн энэ үдэр үйлсэ, талмайнуудые болбосон түхэлтэй болгоо.

Лаборатори, кафедрануудай хүдэлмэрилэгшэд институдтаа үлэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриин газарта угаалга сэбэрлэлгэ хээ.

Технологическа институдай 3500 хүн коммунис субботнигто эдэбхитэйгээр хабаадажа, түсэбтэ табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэлгын фондо горитой олзо оруулба гээшэ.

Д. МАНГУТОВ,
технологическа институдай партийна организациин секретарь.

...ШЫНГАА ...УЛААБДИ

Коммунис субботник. Хүдэлмэришэн ангиин һайн дурааараа эмхидхэжэ, эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр ажаллаһан коммунис субботнигые Ленин багша ямар үндэрөөр сэгнэһэн байгааб! Тэрэ агуу ехэ үүсхэлэй жэшээ бүгэдэ арадай хабаадалгатай социалис мүрысөөнэй ёһо заншал болонхой.

Түрүүшын коммунис субботнигой 50 жэлэй ойе коммунис ажалай алдар солын һайндэр гэжэ манай бүхы совет арад мэдэрнэ. Манай цехэй олон хүдэлмэришэд, ажалай түрүүшүүл халаанайнгаа даалгабарине 200 процент хүрэтэр дүүргэжэ, коммунис субботнигые тэмдэглэбэ. Мастер Малыгинай участок эгээл эрхимээр хүдэлөө. Эдэнэр 4 часай туршада халаанайнгаа даалгабарине 80 процент дүүргэһэн байгаа. Хоёр тонны автомат балтын түмэршэ дархан нүхэр Болхоев баһал урдынхиһаа үлүүгээр хүдэлбэ.

Цехэймнай үнинэй хүдэлмэришэд, мүнөө пенсидэ гараһан үбгэжөөлнүүд Игнат Леонтьевич Дорофеев түрүүтэй хэдэн хүн энэ үдэр гэртээ миин һуужа шадаагүй, түрэл коллективтээ ерэжэ ажаллаба.

Коммунис ажалай алдарта субботнигой үдэр манай цехэй коллектив түсэбтэ даалгабаряа холо үлүүлэн дүүргэһэн байна. Би өөрөө энэ үдэр халаанайнгаа нормоһоо хоёр дахин ехэ продукци бүтээһэн байнаб. Энэмии ашата багша Ленинэй 100 жэлэй ойдо ажалайм бэлэг болог лэ!

М. НИКИТИН,
ЛВРЗ-гэй кузнечнэ цехэй түмэршэ дархан.

...УРАН ЗОХЁОЛШОДОЙ ЕХЭ ХУРАЛДААН

...ҮДЭР

...апрелиин 15-най үглөөгүүр Бу... ...нислэл Улаан-Үдэ хотодо, Ми... ...Соведэй байшангай конференс... ...публикын уран зохёолшодой VI ...ерэ эхилээ. Буряадай ахамад ...бэгэн, элитэ драматург Н. Г. ...дые нээбэ.

...олшодой VI съездэ КПСС-эй об... ...адай АССР-эй Верховно Соведэй ...республикын Министрнүүдэй ...һон амаршалга КПСС-эй обко... ...А. А. Бадиев уншаа.

...нэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо ...одой бэлэдхэл ба буряад литера... ...үеын байдал болон зорилгонууд ...адай уран зохёолшодой холбоо ...түрүүлэгшэ Д. З. Жалсараев ...«Литература шэнжэлэлгын ба ...асуудалнууд» тушаа нэмэлтэ ...бэшэгэй эрдэмэй доктор А. И. Уланов хээ, мүн республикын уран зохёолшодой холбооной шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Ц-Д. Дамдинжаповай элидхэл шагнагдаба.

Съездын хүдэлмэридэ Буряадаймнай мэдээжэ зохёолшодһоо гадна, олон залуу бэшэгшэд, республикымнай предприятинуудай, колхоз, совхозуудай түрүүшүүл, нийслэл хотын олониитын түлөөлэгшэд болон республикын партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадана. Гадна айлшадай дунда РСФСР-эй уран зохёолшодой холбооной правлениин секретарь Ф. Н. Таурин, «Хүүгэдэй литература» гэжэ хэблэлэй редактор М. Ф. Мусиенко, уран зохёолшо И. Лазутин, поэт С. Куняев болон Шэтын, Эрхүүгэй зохёолшодһоо Г. Кобяков, Л. Кукуев гэгшэд бии.

Съездын эхилһэн үдэр элидхэлнүүд тушаа уран зохёолшо, Социалис Ажалай Герой Ц. Н. Номтоев, уран зохёолшо Д. Д. Хилтухин, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Б. З. Поздеев, поэт С. Куняев, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Ц. Найдаков, хоэт Н. Г. Дамдинов, уран зурааша нүхэр Рудь болон бусад үгэ хэлэһэн байна.

Мүнөөдэр Буряадай зохёолшодой VI съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Буряад-совет литературын мүнөө үеын байдал, тэрэнэй ерээдүйн зорилгонууд тушаа гүн удхатай, ашатай туһатай хөөрэлдөөн болоно. Манай Совет ороной ба бүхы дэлхэйн ажалшан арадай вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэлэй үедэ эхилһэн Буряадай зохёолшодой VI съезд политическэ үндэр хэмжээндэ, баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэржэ байна. Съезд Буряадай уран зохёолшодой холбооной правлениие, РСФСР-эй зохёолшодой III съездэ делегадуудые һунгаха.

Манай корр.

...ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай уран зохёолшодой VI съездэ хабаа... ...һаа ерэһэн уран зохёолшод И. Лазутин (зүүн гар... ...), Ц. Жимбиев, «Литературная Россия» газетын тусхай корреспондент Л. Бандина, Ц-Д. Дондокова, Л. Кукуев, Ц.-Б. Бадмаев гэгшэд съездын забһарлалгын үедэ.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ МАРШАЛ А. А. ГРЕЧКО МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

СССР-эй Оборонын министр Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй генеральна штабай бүлэг генералнууд ба офицернүүдтэй хамта Германидахи түбэй болон совет бүлэг сэрэгүүдтэ аяншалаад, апрелиин 13-да Москва бусажа ерээ.

(ТАСС).

ВАРШАВСКА ДОГОВОРТО ХАБААДАДАГ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ПВО-гой СЭРЭГҮҮДЭЙ ҺУРАЛСАЛ

Нэгэдэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй штабай түсэбэй ёһоор Польшын, Чехословакиин, Венгриин, Советскэ Союзай баруун районуудай, бусад гүрэнүүдэй газар дээрэ Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй агаарһаа хамгаалха сэрэгүүдэй һуралсал энэ оной апрелиин 14-һөө 16 хүрэтэр үнгэргэгдэжэ байна.

Авиаци, зенитнэ ба радиотехническэ хэрэгсэлнүүд, хэлхеэ холбооной частьнууд, бусад хамһабариин албанууд һуралсалда хабаадана.

Варшавска договорто хабаададаг оронуудай арминуудай агаарһаа хамгаалха сэрэгүүдэй командалагша Советскэ Союзай маршал **П. Ф. Батицкий** һуралсалые хүтэлбэрилнэ.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН АССАМБЛЕЙЕ УГТУУЛАН

(Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедтэ)

— Профсоюзна, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай, шажанай, пацифис болон бусад организацинуудай, тэрэшэлэн бүхы түбинүүдэй олон ороной национальна организацинууд болон хүдэлөөнүүдэй — хамта хорин эмхинүүдэй түлөөлэгшэд энэ оной февральда Берлиндэ уулзаһан байна. 1969 оной июниин 21—24-дэ Германиин Демократическа Республикын нийслэл—Берлиндэ үнгэргэхэ гэжэ шиидхэгдэһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейдэ бэлэдхэлгэдэ ба тэрэниие үнгэргэлгэдэ хабаадалсахыень уряалан, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг уласхоорондын ба национальна бүхы организацинуудта тус уулзалгада хабаадагшад хандаһан байгаа.

Империалис ээрхэг түримхэй политикада, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэн, эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй саашадаа хамтаараа ябуулга хэхэ программые зүбшэхын, хараалхын тулада эб найрамдалай хуби заяан тухай һанаа зободог мэдэрэлээрээ нэгэдэдэг олониитын элдэб хүсэнүүдэй ба шэглэлнүүдэй түлөөлэгшэд энэ хуралдаан дээрэ уулзаха байна бшуу.

Вьетнамда США-гай хэжэ байһан ээрхэг түримхэй ябуулгые болюулхын, Европо түбидэхи аюулгүй байдалые хангахын түлөө уласхоорондын кампаниие саашадань эдэбхитэй болгохо; Израилиин ээрхэг түримхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхаха ба Дүтын Зүүн зүгтэ эб найрамдал бэхижүүлхэ; колониализм болон шэнэ түхэлэй колониализмда эсэргүүсэн, национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлэй асуудалнууд; буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряаха асуудалнууд Ассамблей дээрэ хаража үзэгдэхөөр багсаагдана. Бүхэдэлхэйн ассамблейе зарлаха тухай уряа олон орондо үргэнөөр дэмжэгдээ.

Ассамблейдэ хабаадаха тухай асуудалые эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй президиум СССР-эй бусад ниитын организацинуудай хабаадалгатайгаар хаража үзөө. Ассамблей зарлалгые президиум һайшаана, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэмэл ябуулгые саашадань бэхижүүлгэдэ энэ хуралдаан туһалха гэжэ этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Тус шухала уулзалгые үнгэргэлгэдэ эгээн лэ ехээр туһалхаар, тэрэнэй амжалтатай байлгада туһа нэмэриеэ оруулхаар совет олониитэ бэлэн байна.

(ТАСС).

„ЛИТЕРАТУРНА ГАЗЕТЫН" 40 ЖЭЛЭЙ ОЙ

«Литературна газетын»—СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин органой—40 жэлэй ой гүйсэбэ. 1929 оной апрелиин 22-то газетын түрүүшын номер гараа һэн. Совет уран зохёолшодой һанамжын шангаар дуулдадаг трибунань эдэ бүхы жэлнүүдтэ газетэ боложо үгэдэг байгаа. Горький, Маяковский, Алексей Толстой, Фадеев, Шолохов, Федин, дэлхэйн түрүү үзэл бодол баримталдаг элитэ ехэ литераторнууд газетэдэ бэшэдэг байгаа.

Уран һайханай зохёолнуудай партийна ба арадай шэнжэтэй байха үзэл бодолые, социалис реализмын гол ёһонуудые батадхан газетэ ороной литературна ажабайдалда эдэбхитэй үүргэ дүүргэдэг.

1967 оной январьһаа «Литературна газетэ» недели бүридэ нэгэ дахин зургаан хуудаһатайгаар гарадаг болоо. Совет олонациональна литературын хүгжэлтын асуудалнуудай хажуугаар газетэ искусствын, гэгээрэлэй, наукын, экономикын, абари заншалай шухалын шухала асуудалнууд тухай үргэнөөр бэшэдэг. Совет уран зохёолшодой орган уласхоорондын ажабайдалда ехэ анхарал хандуулдаг, соёл сурталай шанга тэмсэл хэхэдээ, социализмын байдалые шууд сэхээр хамгаалдаг.

Газетын авторнууд бүри олон болоо, уншагшадтай холбоо барисааниинь бэхижээ. 1929 онһоо хойшо газетын тираж 14 шахуу дахин нэмэжэ, мүнөө 800 мянга гаран хэһэг болонхой.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЭРДЭМ НАУКАДА ТҮШЭГЛӨӨД БАЙХАДА...

Ажалай эмхидхэл! Үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ сэхэ нүлөөлхэ шиидхэхы удха шанартай оньһон. Эгээл энэ гол шухала оньһые хүдэлгэхэ хэрэгые эрдэм наукын үндэһөөр эрхилдэг болохо тушаа КПСС-эй ЦК-гай сентябриин (1965 оной) Пленум анхаралаа ехэтэ хандуулһан байна. Үйлэдбэри дээрэ түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гурим нэбтэрүүлхэ асуудалай табигдаад байхада ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын үндэһөөр эрхилхэ (НОТ) гээшэ тон шухала зүйл болоһониинь элитэ.

Партиин хараалһан энэ зорилго бодотоор бэелүүлжэ, предприятиин экономическа үрэ дүнгүүдые улам һайжаруулха, үйлэдбэриие бүри олзотой болгохо оролдолго хаа хаанагүй гаргагдажа эхилээ һэн. Иимэ хүдэлмэри Ленинэй ордено Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадта баһал үргэнөөр ябуулагдажа эхилбэ. Үйлэдбэреэ саашадань нарижуулха, ажахын тоосоо улам бэхижүүлхэ хүдэлмэри ябуулха зуураа, комбинадай партком ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын үндэһэ һуури дээрэ табиха асуудалда анхаралаа үлэмжэ хандуулба.

Үшөө 1965 ондо, сентябриин Пленумэй боложо дүүрэһэнэй һүүлээр, гурбан хүнһөө бүридэһэн ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын үндэһөөр эрхилхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ лаборатори байгуулагдаа һэн. Тус лаборатори эхи түрүүлэн ажалай эмхидхэлдэ ушардаг дутуу дундануудые, хойшо татадаг зүйлнүүдые элирхэйлхэ, саашадаа гараар хэгдэдэг ажалые оньһожоруулха хэмжээ ябуулгануудые тодорхойлхо, хараа түсэб зохёохо уялгатай байгаа. НОТ-ой түсэб табижа эхилхын урда тээ парткомой, цехүүдэй партийна эхин организацинуудай үүсхэлээр цех болон участогуудта ажалай эмхидхэл шэнжэлхэ 34 бригада бии болгогдобо. Тэдэнэй бүридэлдэ заводуудай, цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, үйлэдбэриин түрүүшүүл оруулагдаһан байна.

Ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын үндэһөөр эрхилхэ хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ лаборатори эдэ бригадануудай ажал ябуулгые ударидахатаяа хамта тэдэнэй юу хэхэ, ямар хэрэгтэ анхаралаа хандуулха байһан тушаань заабари үгэдэг байба. Тиигэжэ тэдэ бригаданууд нэн түрүүлэн ажалай эмхидхэлэй муугаар табигдаһан газарта ошожо, тэндэхи байдалтай танилсажа, шэнжэлжэ үзэдэг, дутагдалнуудые усадхаха талаар ямар хэмжээ абаха ёһотой байһые элирхэйлдэг болобо. Тэрэнэй үндэһөөр цех, участок бүхэндэ тусхай хэмжээ ябуулганууд зохёогдожо, партийна организацида зүбшэн хэлсэгдэдэг гурим тогтоогдобо.

Иимэ түсэбүүд түрүүшын үедэ студень шанадаг, субпродукт үйлэдбэрилдэг, шубуу буйлуулдаг, арадай үргэн хэрэгсэлэй продукци гаргадаг, гофротарна, баанха хэдэг цехүүдтэ, колбасна заводой компрессорно, машинна отделенинүүдтэ — хамтадаа юһэн участогта табигдаа һэн. Жэшээнь, студень шанадаг цехэй түсэб зохёоходоо, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха, гараар хэдэг хүдэлмэриие оньһожоруулха, поточно технологи нэбтэрүүлхэ гэхэ мэтын зүйлнүүд хараалагдаһан байгаа. Гэбэшье эдэниие хүсэндэнь хүргэхэ ябадалда элдэб шалтаг ушараа. «Энэтнай бүтэхэгүй, юун тиимэ бэлэн юумэ байхаб» гэхэшье хүнүүд бии һэн. Энээнһээ боложо зарим хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд үлүү хүдэлмэри хэхэһээ хашарһан янза гаргаа. Иимэ байдалай ушархадань, энээндэ комбинадай партком хамаархагүй байгаагүй. Энэ цехэй хүдэлмэри хиналта доро абтаба, туһаламжа үзүүлхэ, хамһалсаха саг ушарба.

Иимэ анхаралай табигдаһанай зэргээр эндэхи байдал эрид хубилжа, хараалһан түсэб бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Иимэ тиимэ гэхэ, шалтаг бариха хүнүүдшье хомор болоо. Даб дээрэ хэгдэһэн юумэнэй дүн согсолоод, саашанхи арга боломжонуудые элирхэйлээд байхада, һайн үрэ дүн туйлагдаха янзатай байгаа. Тиигээдшье энэ участок дээрэ ажалай бүтээсэ 33 процентээр дээшэлбэ. НОТ-ой түсэб бэелүүлһэнэй ашаар 2170 түхэригэй тэнтэй алмалта арьбалалта хэгдэбэ бшуу. Ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын үндэһэ һуури дээрэ табихын түлөө технолог В. Ф. Волков, мастер Л. В. Самойлова, НОТ-ой лабораториин инженер М. Г. Кононова ехэ оролдолго гаргаа, ехэ юумэ хээшье.

Лабораториинхидай түрүүшые амжалта тэдэнэй сэдьхэл урмашуулжа, энэ хүдэлмэреэ үшөө үргэдхэхэ, нарижуулха эрмэлзэл түрүүлбэ. Зарим тэды дүршэлшье ологдобо. Ажалай эмхидхэл шэнжэлхэ бригаданууд хүдэлмэреэ бүри шуналтайгаар үргэлжэлүүлээ. НОТ нэбтэрүүлхэ арга боломжонуудаа элирхэйлхэ ажал ябуулгаяа бүри үргэдхэжэ оробо. Субпродукт үйлэдбэрилдэг цехтэ НОТ-ой түсэб табигдаба. Тэрэнэй зохёолгодо цехэй начальник, мастер, технолог, техник, эдэбхитэй хүдэлмэришэд хабаадалсаа. Тэрэ хараалһанаа хүсэндэнь хүргэхын тулада цехэй хүтэлбэри, партийна эхин организаци горитой оролдолго гаргаа. Түсэб дотор цехые шэнэлэн заһаха, хуушарһан түхеэрэлгэнүүдые һэлъбэхэ, ажалай технологи хубилгаха гэхэ мэтын шухала шухала хэмжээнүүд хараалагдаһан байгаа. Тэдэ бүгэдые бэелүүлээд байхадань жэлэй туршада 23 мянган түхэригэй сэнтэй экономическа үрэ дүн туйлагдаха, тиихэ зуураа найман хүнөөр хүдэлмэришэдэй тоо үсөөрхэ зэргэтэй. Мүнөө тэрэ түсэбынь дүүргэгдэжэ байна.

Гофротарна цехтэ мүн лэ горитой хүдэлмэри хэгдэжэ байна. НОТ-ой лабораториин түсэблэһэн юумэнүүдые дүүргэлтэ болгохо ябадалда тус цехэй начальник П. С. Астахов, партийна эхин организаци ехэ туһа хүргэдэг юм. Тиигэжэ хараалһан хэмжээнүүд эндэ урагшатайгаар бүтэнэ. Мүнөө үедэ эмхидхэлэй, техническэ хэмжээ ябуулганууд гол түлэб дүүрэнги. Имагтал иимэ хэмжээнэй ашаар картон бэлдэдэг агрегадайхид һүүлэй хэдэн һарын туршада даабаряа алгадгүй үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Харин урдань оройдоол 55 процент дүүргээд байдаг үе бии байгаа. Мүнөө агрегат миил 45 минута соо халаагдана, материал асарха, хэһэн юумэ абаашаха хүдэлмэри гуримшуулагдаа, техническэ бэшэшье олон шэнэ юумэнүүд эндэ нэбтэрүүлэгдэв. НОТ-ой түсэб нэбтэрүүлһэнэй ашаар тус цехтэ 9.5 мянган түхэригэй алмалта хэгдэбэ, хүдэлмэришэдынь 8 хүнөөр үсөөрөө, картон үйлэдбэрилхэ халаанай бүтээсэ 77.7 процентээр дээшэлээ.

Комбинадай партком нэгэ заседани дээрээ НОТ-ой түсэб зохёолгын ба тэрэнэй дүүргэлтын хэзэргэ байһан тухай асуудал зүбшэһэн байна. Тэрэ заседанида хабаадаһан цехүүдэй парторганизацинуудай секретарьнар, хүтэлбэрилэгшэд энэ хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэһэн, ажаглалтануудые хэһэн, дурадхалнуудые оруулһан бэлэй. Ажалай эмхидхэлые эрдэм наукын эрилтын ёһоор эрхилхэ хүдэлмэри үнэхөөрөө бүри үргэдөө. Тэрэнэй удаа 232 хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байгаа. Мүнөө тэдэнэй 183-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ. Тэрэнэй экономическа үрэ дүнгынь 62,2 мянган түхэригэй сэнтэй. Үйлэдбэриие улам нарижуулһанай зэргээр ажалай эрхэ байдал һайжараа, хүдэлмэришэд мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ, хүдэлмэришэдэй тоое 56 хүнөөр хороогоо.

Үйлэдбэриие болбосон байдалтай болгохо талаар комбинадай партком мүн горитой хүдэлмэри хэнэ. Цехүүдэй дотор талые нюдэндэ урин, сэбэр, зохид болгоно. Жэшээнь, хананууд таарамжатай һайханаар шэрдэгдэнхэй, мүн баһа бухы түхеэрэлгэнүүд тоһон шэрээр будагдаа. Урдань асфальтаар хушаһан шалатай цех соо хүнүүд хүдэлдэг һаа, мүнөө тэрэнь хуу шэнэлэгдээ. Электрын гэрэлэй дан хурса бэшэ, ялаганахагүйн тулада лампочкануудшье хүрэтэрөө һэльбэгдэһэн байха юм. Иимэ хубилалта хүдэлмэришэдэй хүдэлхэдэ таатай зохид эрхэ байдал олгоно ха юм.

НОТ-ой лабораториин гэшүүд мал үүсэлхэ, буйлуулха заводто ошожо, техническэ полуфабрикадуудые үйлэдбэрилдэг цехэй 300 хүдэлмэришэдэй хүдэлдэг газарые шалгажа үзэһэн байна. Тиигэжэ хүнүүдэй ямар эрхэ байдалда хүдэлжэ байдагыень нюдөөрөө хаража, ушарһан дутагдалнуудые сүм зайсуулха хэмжээ хараалаа. Гадна комбинат дээрэ хүндэ хүшэр хүдэлмэри оньһожоруулха талаар, зарим тэды хэмжээн абтаа. Мяха ниишэ тиишэнь зөөхэ, шубуу болбосоруулха зарим хүдэлмэринүүд оньһон аргын хүсөөр хэгдэнэ.

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат 1968 оной апрелиин 1-һээ түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда үйлэдбэреэ орууланхай. Шэнэ гуримда орохын урда тээ бэлэдхэлэй нилээд ехэ хүдэлмэри бүтээгдээ. Бүхэли жэлэй туршада үйлэдбэриин эмхидхэлэй-техническэ 45 томо хэмжээ ябуулганууд нэбтэрүүлэгдээ һэн. Тэрэнэй экономическа үрэ дүнгынь аяар 160 мянган түхэригэй болоо. Комбинадай ажалшадай творческо эдэбхи үүсхэл улам хүгжэнэ. Мүнөө үедэ 3110 хүн, 43 цех, 110 бригада коммунис ажалай ударнигай, коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. 1660 хүнүүдтэ иимэ үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой. Ганса нёдондо үйлэдбэридэ уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 146 дурадхал нэбтэрүүлэгдэжэ, 86 мянган түхэригэй алмалта арьбалалта хэгдэбэ.

Комбинадай парткомой, дирекциин ябуулһан эмхидхэлэй-техническэ хүдэлмэри һайнаар харюулна, аша үрөөр ехэ. 1968 оной дүн хаража үзэхэдэ, комбинадай балансова олзонь урзандапайхиһаа 24,8 процентээр ургаһан байна бшуу. Эдэ тоонууд партийна организациин хүдэлмэриин үрэ дүнгые гэршэлжэ үгэнэ.

А. МУРАШЕВ,
КПСС-эй Октябрьска районой промышленно-транспортын таһагые даагша.

УЯЛГАНУУДАЙ ДҮҮРГЭЛТЭ ПАРТИЙНА ХИНАЛТА

Аймагай ажалшад агуу ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэлээ үдэрһөө үдэр бүри шангадхажа байна. Абаһан социалис уялгануудай дүүргэлтэ партийна организацин у у д а й, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй онсо анхаралда хододоо байдаг болоо.

Хараалһан хэмжээ ябуулгануудай, абаһан социалис уялганууд бодото дээрээ ямараар бэелүүлэгдэжэ байһаниинь совхозуудай, промышленна предприятинуудай парткомуудай заседани, коммунистнуудай суглаан дээрэ һүүлэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, партиин райкомой бюро дээрэ энэ асуудалаар Хандагайн, Хүрбын леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд тоосоһон байгаа. Үнгэрһэн жэлдэ Хандагайн модошод муу бэшээр ажаллажа гараһан юм. Модо бэлдэхэ жэлэй түсэб 104 процент дүүргэгдээ һэн. Тус леспромхозой нүхэр Семеновой, Хориин леспромхозой А. И. Михайловай, Н. Е. Юткинэй, В. А. Квашкинай хүтэлбэрилдэг бага комплексно бригаданууд жэл бүхэндэ 20 мянган кубометрһээ дээшэ хэмжээнэй модо бэлдэжэ, гансахан аймаг соогоо бэшэ, мүн республика дотороо сууда гаранхай. Эдэ бригаданууд байгша ондошье һайнаар ажаллана, һара бүриингөө даабари 110—125 процент дүүргэнэ.

КПСС-эй райкомой бюро дээрэ тус леспромхозуудай партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи, илангаяа ниитэ-политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри дэлгэрүүлхэ, социалис мүрысөө хүгжөөхэ талаар бии байһан дутагдалнууд хурсаар шүүмжэлэгдэжэ, усадхаха тушаань һанамжа дурадхалнууд хэлэгдэһэн, хэмжээ ябуулганууд хараалагдаһан байна.

Мүнөө тус ажахынуудта үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри нилээд һайжаржа байна гэбэл алдуу болохогүй. Хандагайн леспромхозой партком (секретарьинь П. С. Молодцов) ленинскэ лекторинуудай хүдэлмэри һайжаруулха зорилгоор Хандагайн дунда, Нарынай 8 жэлэй һургуулинуудай директорнуудай тоосоо шагнаһан. Тиигэжэ ленинскэ уншалганууд гуримшуулагдажа, энэ хүдэлмэридэ багшанар, леспромхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Аймагай промышленна предприятинуудые юрэнхы дээрэнь абажа үзэбэл, түсэб даабаряа, социалис уялгануудаа табан жэлэй дүрбэдэхи жэлэй эхилһэнһээ хойшо яһала дүүргэжэ байна. 335-дахи нүүдэл механизированно колонныи барилгашад нёдондо жэлдэ валовой продукци гаргаха түсэбөө 123 процент, тэрэ тоодо үйлэдбэриин барилга бодхоохо даабаряа 130 процент, гэр байра бариха — 100 процент дүүргэһэн байха юм. Ажалайнгаа энэ эршые тэдэнэр мүнөөшье алданагүй. Зүгөөр энэ жэлэйнь түсэб нёдондонойхиһоо 63,5 процентээр ехэ болонхой.

Үнгэрһэн жэлдэ Хориин малшад, механизаторнууд хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын тула бага бэшэ оролдолго гаргажа, байгша ондо абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ үндэһэ һуури табиһан байна. Тиигэжэ гүрэндэ һү худалдаха түрүүшын кварталай түсэб мартын 15-да район дүүргэжэ, даабариһаа гадуур 600-гаад центнер һүн худалдагдаа. Гадна мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб дүүргэгдэнхэй.

Аймаг соогоо 1968 ондо эрхимлэжэ гараһан Үдын совхоз (нёдондо жэлдэ тус ажахы гүрэндэ мяха, һү, нооһо худалдаха түсэбөө сүм үлүүлэн, болзорһоонь урид дүүргэһэн юм) энэ жэлдэшье мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябалсаһаар. Һү, мяха худалдаха түсэбөө дүүргэнхэй, малай үбэлжэлгэ нёдондонойхиһоо эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ байна.

Тэрэшэлэн Дээдэ-Тайлсын, Георгиевска болон бусад совхозуудта ажал хэрэгынь үнгэрһэн жэлэйхиһээ урагшатай ябана.

Ажал хэрэг нэн түрүүндэ ажалша малшадай, механизаторнуудай эдэбхи үүсхэлһээ, оролдолго хүсэлэлһөө дулдыдадаг гээшэ. Аймагай совхозуудаар ажал хүдэлмэридөө суурхаһан малшадай, механизаторнуудай тоо һара, жэл бүридэ олошорно.

КПСС-эй гэшүүн, аймагай суута хонишон Ойдов Тагаров оролдосото ажалаараа олондо мэдээжэ болонхой. Нүхэр Тагаров энэ жэлдэшье ажалайнгаа эршэ алданагүй. 100 эхэ хонин бүриһөө мүнөө 100 хурьга абаад, түлжүүлжэ байнхай. Ахалагша хонишон Григорий Скворцовой отарынхид 100-һаа 91 хурьга абанхай. Партиин обкомой гэшүүн Намжилма Тогмитова, КПСС-эй райкомой гэшүүн Самбу Сойжинов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг отарынхид хабарай түл һайн бэлэдхэлтэйгээр абажа байна.

Бухыдөө аймаг доторнай 33500 хурьган абтаад түлжүүлэгдэжэ байна. Түсэбэй ёһоор 38575 хурьган абтаха ёһотой. Хабартаа хурьгалха хонидой тоо хараада абабал, түсэб болон уялганууд дүүргэгдэхэ бээз. Анаагай, Дээдэ-Тайлсын совхозуудта түл абалга эмхитэйгээр үнгэрнэ. Һүүлэй мэдээгээр тус ажахынуудта мүнөө үедэ 100 эхэ хонин бүриһөө 80—80 хурьгад абтаад түлжүүлэгдэнэ.

Һү һаали дээшэлүүлхэ тушаа партийна организацинууд горитой анхаралаа табина. Нёдондо аймагаймнай табан һаалишад даажа байһан үнеэн бүриһөө 2000 килограммһаа дээшэ һү һааһан байна. Энэмнай манай аймагта туйлагдаһан түрүүшын ехэ амжалта болоно. Анаагай совхозой һаалишад, КПСС-эй гэшүүн Дышигма Сахиева, Цырма Бадмаева, Үдын совхозһоо — Базарханда Очирова, Шамсанур Ахтямова гэгшэд ехэ һаалиин түрүүшын харгы табиһан байна.

Энэ түрүүшын амжалта батадхажа, хоёр мянгатай һаалишадай тоо байгша ондо бүри олошоруулха зорилго совхозуудай партийна организацинууд шиидхэхэ зэргэтэй. Нэгэдэхи кварталай дүн хаража үзэхэдэ, энэ талаар зарим тэды юумэн хэгдэжэ, муу бэшэ үрэ дүн үгэнэ. Улаан-Одоной, Тарбагатайн фермэнүүдэй һаалишад үнеэн бүриһөө 200 гаран литр һү һаагаад байна. Үбэлэй янгинама хүйтэн январь-февраль һарануудта тэдэнэр үне[...] суудхадаа 6-7 литр [...] байгаа бшуу. Ма[...] эрхэ байдалда энэ[...]шэ дүн.

Малшадай хүда[...] һожоруулха, сэбша[...] руулжа, малай [...] ехээр абадаг болохо[...] рим хэмжээнүүд а[...] най бэелүүлэгдэжэ [...] ноборскын болон [...] сын һаалиин гүүр[...] гэрһэн жэлэй һүүл [...] оньһон аргаар һааг[...] Сабшалан һайжару[...] рын эхилһэнһээ хо[...] зуудаар лугомелиор[...] лууд, луговодуудай [...] ехэхэн ажал хэжэ ор[...]

Гэхэтэй хамта хүд[...] үйлэдбэридэ [...] үшөөл олон. КПСС[...] октябриин Пленумэ[...] ринүүдые партийна [...] нуудай суглаануу[...] райкомой пленум [...] хэлсэхэдээ, эдэ бүгэ[...] хөөрэлдөөн болоһон[...] хэмжээ ябуулгануу[...] һан байна. Байгша [...] гай колхозууд түсэб[...] 600 центнер мяха, [...] нер һү, 3000 цент[...] тарaя, 100 центнер [...] далдаха уялгатай. [...] дүүргэлтэ хадаа хүд[...] шадай нэрэ хүндэ[...] лоно.

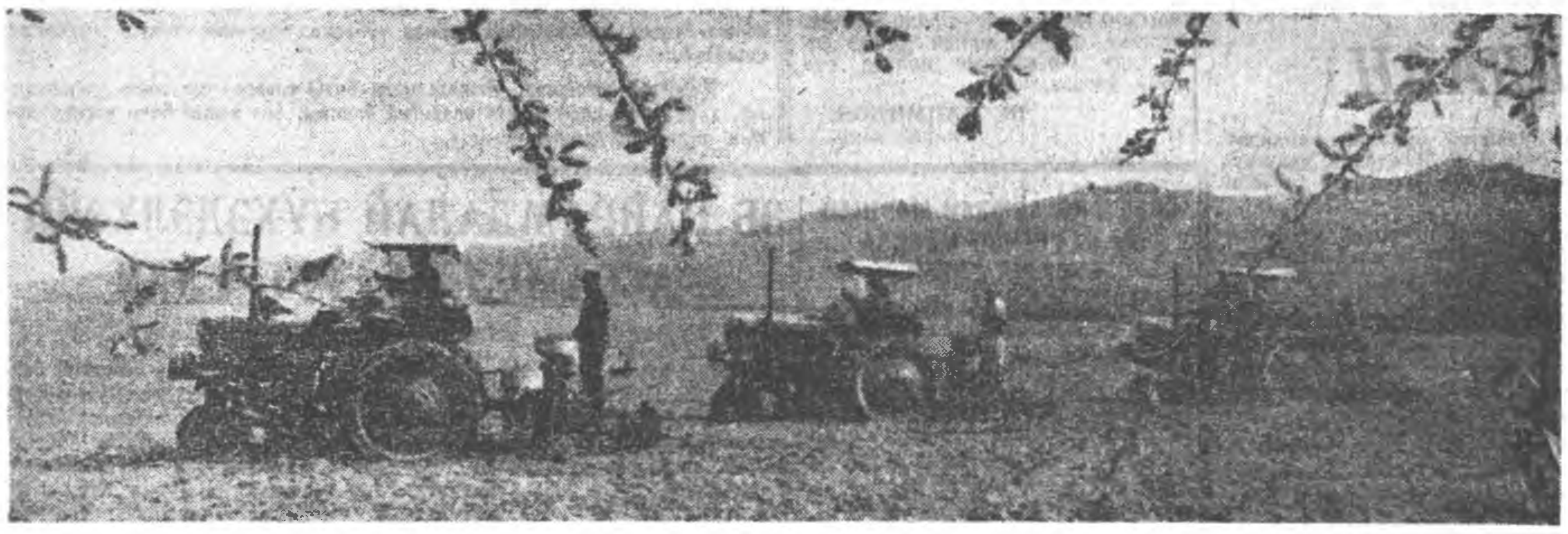
Түсэб, уялгануу[...] тээр партийна ор[...] дай, коммунистнууд[...] рэг сэгнэгдэдэг шу[...]

Тиимэһээ хараал[...] һэнөө бодото дээрэ[...] хын түлөө тэмсэлд[...] шадые — малшад б[...] низаторнуудые, мод[...] барилгашадые, хүдө[...] лигентнэрые элсүү[...] үүсхэлыень дэмжэ[...] гээшэ партийна ор[...] дай шухалын шуха[...] болоно.

Энэ зорилгоёо бэ[...] дабал, бидэнэр, Хори[...] ажалшад, В. И. Ле[...] һөөр 100 жэлэй ой[...] эрхим бэлэг барих[...]

В. ГУ[...]
КПСС-эй Хориин [...]

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТАДЖИГАЙ ССР. Вахшска нугын колхоз болон совхозууд хлопчатнигай тарилга эхилбэ. Зураг дээрэ: Курган-Тюбинскэ районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тараалан дээрэ. ТАСС-ай фотохронико.

БАЙГАЛ ДЭЭРЭ КИНО БУУЛГАГДАНА

Москвагай Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин творческо бүлэг Эрхүүгэй областьдо ерээд, «Нуурай эрьедэ» гэһэн Сергей Герасимовай хоёр серитэй шэнэ фильм һара тухай соо буулгаһан байна.

Москвагайхид Ангарск хотодо, Ойхон арал дээрэ буулгабаринуудые хээ. Янгинама хүйтэн байгаашье һаань, хабарай эхин үеые кинематографистнууд амжалтатайгаар буулгажа шадаа. Кино буулгагшадай бүлэг мүнөө үень Москвагаа ниидэжэ бусанхай. Тэдэнэр студиин павильонууд соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ, харин зунай эхеэр Зүүн-Сибириин хизаар нютагуудта, Байгал дээрэ буулгабаринуудые хэхын тула бүри олон артистнууд ерэхэ юм.

ЭДИ ШЭДИТЭ ОПЕРАЦИ

Кардиолог, медицинын эрдэмэй доктор А. Марцинкявичюс зүрхэнэй клапан һэлгэхэ орёо операци Литвада анха түрүүн хэбэ. Свердловско областиин Богдалович хотын комсомолой хүдэлмэрилэгшэ В. Осинцевагай ами наһан ингэжэ абарагдаа.

...Үбшэлэгшын зүрхэн 57 минутын туршада зогсоогдоһон байгаа. Ехээр муудаһан зүрхэнэй хоёр клапанай орондо энэ хугасаа соо синтетическэ материал ба металлаар бүтээгдэһэн шарикова хоёр клапан табигдаа.

Иимэ эди шэдитэ операци хэгдэһээр недели үлүүтэй болоо. Шахардуу байдалынь үнгэржэ, шэнэ клапануудынь бэе махабадтаа тааража эхилээ. В. Осинцевагай ами наһан абарагдаа гээд профессор В. Марцинкявичюс мэдүүлбэ.

ЭРХИМ СОРТООР ҺЭЛГЭГДЭН ТАРИГДАХАНЬ

ДУШАНБЕ. (ТАСС). Гиссар голой ажахынууд апрелиин 5-һаа хлопок тарижа эхилбэ. Мүнөө хаа хаанагүй бухы республика дотор хлопок тарилгын хаһа ороо.

Республикын урда районуудта «хлопчатник-6465» түрүүшынхеэ таригдана. Иимэ сортын хлопок гектар бүриһөө 34—40 центнер сэбэрлэгдээгүй хлопок үгэхэ, бусад сортнуудһаа түрүүн эдеэшэдэг юм. Шэнэ сортын хлопчатник 5000 гектар талмай эзэлхэ.

КИРГИЗЭЙ СВЕКЛОВОДУУД ТАРИЛГАЯА ЭХИЛБЭ

ФРУНЗЕ. (ТАСС). Чуйска районой колхозуудай тараалангай газар дээрэ машинанууд хүнхинэнэ. Эндэ саахарай свёкло тарижа захалба. Хородогдоһон, һайнаар сэбэрлэгдэһэн үрэһэн һайса элдүүрилэгдэһэн, үтэгжүүлэгдэһэн хүрьһэндэ тараагдана.

Республика дотор бухыдөө 50 мянган гектар талмайе энэ техническэ ургамал эзэлхэ. Комплексно-оньһожоруулагдамал звенонууд саахарай свёкло тариха юм.

МОСКВАГАЙХИДАЙ УРЯАГААР

НУРЕК. (Таджигай ССР). Вахшын үе галабай урасхалые зогсоохо ехэ барилга дээрэ «Габшагай ажалай долоон хоног» гэһэн транспарант бии болобо. Нурегэй ехэ гидростанциин гол барилгануудые бодхоогшод, хабсагай түнхихэ, газар малтаха управлениин коллектив Агууехэ үүсхэлэй 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйһөөр угтаял гэжэ уряалһан москвагайхидай үүсхэл дэмжэн, габшагай ажалай долоон хоног соносхобо. Тэрэнь апрелиин 5-да эхилээд, апрелиин 12-то олоной хабаадалгатай коммунис субботнигоор дүүрэв.

КАЗАХСТАНАЙ НИИСЛЭЛ БҮРИ ҺАЙХАН БОЛОНО

АЛМА-АТА. (ТАСС). Алма-Атын ажалшад үнгэрэгшэ субботодо паркнууд, скверүүдые сэбэрлэхээ үйлсэнүүдтэ олоороо гарабад.

Хотын хүн зон ойн баярай субботнигто эртэнһээ бэлдэһэн.

Хотоёо болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байха юм. Тиимэһээ модо һуулгаха материал, элдэб хэрэгсэлнүүд олон хэрэглэгдээ. Правдын нэрэмжэтэ проспектдэ хоёр мянган эшэ модон һуулгагдажа, Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ шэнэ парк байгуулагдаа.

КЛУБАЙ ЛЕНИНИАНА

КИШИНЕВ. (ТАСС). В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зориюулан, «Ленин, парти, арад» гэһэн конкурс соносхогдоо. Промышленна предприятинууд, эмхи зургаанууд, вузууд, техникумүүдэй уран һайханай 70 коллектив энэ конкурсдо хабаадаха юм. Тэдэнэй программанууд соо «Хүн түрэлтэнэй баяр жаргалан», «Революци тухай», «Ленин ба арми» гэхэ мэтэ литературно-хүгжэмтэ композицинууд оруулагдаха юм.

ХОНИШОДОЙ ҺУРГУУЛИ

ХОНИШОДОЙ БРИГА[...] АЖАХЫН ТООС[...]

Дүрбэдэхи хэшээл

Ажахы доторoo газараа эзэтэй болгохо, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ малшадые хабаадуулха, ажалай түлбэриин дутагдалнуудые дабан гараха үедэ ажахын тоосоондо ороһон комплексно тусхай бригаданууд республикымнай колхоз, совхозуудта бии болоно эхилээ һэн. Эдэ бригаданууд ажахын тоосооной гуримаар ажалаа эрхилжэ, ямар нэгэ хүдэлмэри хэһэнэй түлөө бэшэ, харин абаһан продукциинь түлөө салин түлөөһэ үгэхэ гуримда ороһон юм.

Иимэ бригаданууд нэн түрүүн хонин ажал дээрэ Хориин, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Зэдын аймагуудта илангаяа олоор эмхидхэгдэһэн. Хонишодой бригадануудые ажахын тоосоондо оруулха, абаһан продукциинь зэргээр ажалай түлөөһэ үгэхэ гурим олохон ажахынуудта һайн байһанаа харуулаа. Энээниие Хэжэнгын совхозой хонишон Ц. Б. Буянтуевай даадаг ажахын тоосоондо ороһон комплексно бригадын ажал элитээр гэршэлжэ үгэһэн байна.

Ажахын тоосоондо оруулагдаһан бригадануудай һайн талань олон юм. Иимэ бригаданууд ажахыгаа һайнаар хүтэлбэрилхэ, тоо бүридхэл болон тоосоо һайнаар табиха, үйлэдбэри хүтэлбэрилгэдэ колхозниигуудые, совхозуудай хүдэлмэришэдые өөһэдыень сэхэ хабаадуулха арга олгоно. Мүн олзо оршо зүбөөр хубаарилагдана, һүүлэй һүүлдэ үйлэдбэриин гаргашын, тэрэнэй ашаг үрын хойноһоо эгээл шанга хиналта табигдана бшуу.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэн ушар мүн лэ политическэ ехэ удха шанартай. Тэрэ хадаа арад түмэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнэй ажалайнь эдэбхи дээшэлүүлхэ хүсэтэ зэбсэг болохо байна.

Манай республика дотор эмхидхэгдэһэн ажахын тоосоото хонишодой бригадануудые шэнжэлжэ үзэхэдэ, олон һанал бодол түрэнэ. Нэн түрүүн үсөөн отарануудһаа бүридэһэн бригаданууд үлүү һайн байһанаа гэршэлээ. Эхэ хонидой 2-3, түлгэнүүдэй 1-2 отара харууһалдаг хонишодой коллективүүдые нэгэ бригада болгожо эмхидхээд, ажахын тоосоондо оруулхада зохид байна. Хэрбээ отара бүхэн 700 хонитой һаань, ажахын тоосоондо ороһон нэгэ бригадада 2 мянгаад хонин байха болоно. Бригадын бухы хонишодто адли ажаллажал байһан ямар нэгэ ахалагша хонишон бригадые хүтэлбэрилдэг заншалтай. Харин иимэ бригадирай ажалайнь түлөөһэн 15 процентээр ехэ байха.

Ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригада бухы ажалаа жэл соо хараалагдаһан үйлэдбэриин түсэбэй ёһоор эмхи[...] Хэды шэнээн прод[...] ямар гаргашын хэг[...] хай үйлэдбэриин т[...] хойгоор хараалагда[...]

Мухар-Шэбэрэй [...] дэм» совхозой Дута[...] вэй хүтэлбэрилдэг [...] соондо ороһон хон[...] дын үйлэдбэриин т[...] гон хаража үзэе. [...] хүнһөө бүридэнхэй, [...] лагша хонишон. Н[...] той 643 эхэ хони, 4[...] нишод харууһалаа. [...] шалан, 205 гектар [...] сэбэй ёһоор харааг[...] янзын хэрэгсэлнүүд [...] даалгагданхай.

БРИГАДЫН Ү[...] ЖЭЛЭЙ ТҮСЭ[...] нин бүриһөө 90 хур[...] гэхэ гү, али бухы[...] абаха. Хурьгадаа 18[...] хүргэжэ, эхэһээнь [...] али бухыдөө 109 [...] нүүрыень нэмээжэ [...] бүриһөө 3.1 килогр[...] шалаад. 21,1 цент[...] та» гүрэндэ тушааха. 17.2 центнер шэгн[...] бэлэдхэлэй пунктда [...]

Сабшалангайнгаа [...] һөө адагынь 15 цен[...] шажа, бухыдөө 650 [...] бэлэдхэхэ. 20 цен[...] гектар бүриһөө хур[...] нер зелёнко сомо[...] центнер һолоомо ба[...] юумэеэ зүбөөр хэр[...] шын 250 түхэриг а[...]

	Үбһэн		Зелёнко		Һолоомо		Силос		Ороохо тарялангай зүйл		Минеральна тэжээл	
	1 хониндо	бухыдөө	1 хониндо	бухыдөө	1 хониндо	бухыдөө	1 хониндо	бухыдөө	1 хониндо	бухыдөө	1 хониндо	бухыдөө
645 эхэ хонин	0,6	387	0,4	257	0,4	257	1,5	967	0,25	161	0,05	32
30 түлгэ	0,5	15	0,3	9	0.3	9	1.0	30	0.1	3	0,05	2
бухыдөө 675	—	402	—	266	—	266	—	997	—	164	—	34
Тэжээлэй сэн (түхэригөөр)	2,58	1037.16	2,58	686,28	0,42	111,72	1,01	1006,97	4,62	757,68	5,0	170

БРИГАДЫН МҮНГЭН ЗӨӨРИ ГАРГАШАЛХА ТҮСЭБ. Нэгэ хүндэ хэды хониной даалгагдаһанһаа бригадын зоной тоо, жэл соо гаргашалагдаха ажалай түлбэри дулдыдадаг. Бригадын хонишодой тоо ажахы бүхэндэ адли байдаггүй. Эхэ хонидые харууһалдаг хонишодой ажалай түлөөһэн 5-дахи разрядаар (2 түхэриг 73 мүнгэн) түлэгдэдэг. Түлгэнүүдые харууһалһан хонишодойхи — 4-дэхи разрядаар (2 түхэриг 53 мүнгэн) тоосогдоно. Тэрэнһээ гадна хурьгашадай, техник-үрэжүүлэгшын, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ хабаадаһан зоной ажалай түлөөһэн бригадын жэлэй финансын түсэбтэ оролсохо ушартай.

Ажалай түлбэриһөө гадна, малда эдюулһэн тэжээлэй, эмэй, түлишэ болон электрын элшэ хүсэнэй, заһабарилгын гаргаша гэхэ мэтэ энэ түсэб соо хараалагдаһан байдаг.

Нэгэ центнер ноошон мяхан хоёрой өөрынь үнэ сэн, эдэ продукци абахада гаргашалагдаха хүдэлмэриин саг, мүнгэн зөөри тоолон гаргаха гээшэ хонишодой бригадые ажахын тоосоондо о[...] тагүй эрилтэ мүн. Т[...] бригадын ажалые [...] наха гэхын аргагү[...] рэй «Эрдэм», З[...] ский» совхозуудай [...] рын, кварталай [...] гаргашын хэр зэрэ [...] һые түсэбтэй жэш[...] айхабтар ехэ удха [...]

В. МА[...]
Ц-Д. [...]
Буряадай ту[...] институдай [...]

ҮНЭЗГЫ УДХАТАЙ, УРАН ХУРСА ЗОХЁОЛНУУДЫЕ БЭШЭХЭ

(Буряадай Уран зохёолшодой холбооной правлениин түрүүлэгшэ Д. ЖАЛСАРАЕВАЙ элидхэлһээ)

...нэ нүхэд. Совет орон... партиие эмхидхэг... дээрэ түрүүшын социа... байгуулагша Влади... Ленинэй түрэһөөр 100 ...а ойе угтахаяа байна. ...дхэлшэ эхилнэ. Энэ бүхы түүхэдэхи эгээл ...шаг үдэрнүүдэй нэ... Ленинэй агууехэ үе ...зм тээшэ хүн түрэл... түүхэтэ дабшасые

...нэрэ алдарынь бүхы ...рэхи эрхэ сүлөөгэй, ...байдалай түлөө тэмсэ... ...нта һүлдэ болонхой. ...Буряад ороной лите... ...димир Ильич Лени... ...ргалай, ажал хэрэгү... ...даһанай үнэн бодото ...нүүдэй нэгэн болоно ...р Ильич Ленинэй тү... ...жэлэй ойдо бэлдэхэ ...СС-эй ЦК-гай тогтоол ...анай ёһоор, уран зо... мүнөөдэрэй байдал ту... ...хэ болонобди.

...литература Ленинэй ...нуудые бэелүүлэн, ...хон болзор соо ни... ...а дабшаһан байна. ...сэд болбосоронги, мэр... ...тература боложо шадэ... бүхы совет литерату... ...а оруулжа байнхай.

...ургэлжэлүүлэн хэлэ... ...дай литература болон ...декаданууд. Россин ...Уран зохёолшодой ...секретариадай нүүдэл ...манай литераторнуу... ...й амжалта туйлаһые ...бэ. Мүн СССР-эй ...Уран зохёолшодой хол... ...үнэнэһөө ямар туһа... ...үүлэгдэдэг тухай дэлгэ... ...дурдаба.

...ажал хүдэлмэридэ ...мүнөө хүрэжэ ерэ... ...одые, айлшадые ха... ...ршалба.

...партийна организа... ...гэлжын анхарал доро ...литература хүгжэнэ. ...шодой организациин ...да зүб шэглэл олгохо, ...одой суртал бодолой ...болон мэргэжэлые дээ... ...тула КПСС-эй област... ...республикын прави... ...одоо оролдожо байдаг. ...болон искусствын ...зохёолой түлөө олгог... ...дай АССР-эй республи... ...тогтоохо тухай пар... ...ой комитедэй бюро, ...правительство тусхай ...а. В. И. Ленинэй тү... ...жэлэй ойн үдэр энэ ...түрүүшынхеэ барюулаг...

...уран зохёол улам сааша... ...дабжэжэ байна. Хү... ...мэргэжэнэ. Уран зо... ...бүлэдэ бэлигтэй пэнэ... ...

...дүрбэн жэлэй турша ...уран зохёолшодой ор... ...зууршалгаар СССР-эй ...шодой холбооной гэ... ...н хүн абтаа. Эдэ хэд ...аил Жигжитов, Оль... Владимир Корнаков, ...Владимир Петонов, ...Щитов гэгшэд болоно. ...э Буряадай Уран зо... ...холбоондо 43 хүн тоо... ...нэй дунда 18 проза... ...4 драматург, литера... ...лэгшэ 3 хүн, эрдэмтэ... ...нэгэ хүн бии. 50 на... 20 хүн, 50-һаа дээшэ ...хүн бии.

...ура, иимэ нэгэ аягүй ...урдангүй үнгэржэ бо... ...а. Олониитын гурим... ...гүй ябадал гаргаһан ...Ватожабай Буряадай ...шодой хамтын суглаа... ...мой ёһоор, манай Хол... ...рэһээ нэгэн дуугаар ...Манай орон дотор хэн... ...ет хуули эбдэхэ ёһо...

...гү, али гурба-дүрбэ... ...уулһан аад, ямар нэ... ...н дээрэһээ Уран зо... ...лбоондо абтаадүй хү... ...да олон. Тиимэ 60 га... ...гдоно. Эдэнэр уран ...организациин яһала ...болоно гээшэ ааб даа. ...организациин гэшүүн. ...Цокто Номтоевто ...алай Геройн үндэр ...олгогдоһон ушар би... ...баясуулна, омогор... ...литературада мүнөө

роман, повесть болон поэмэ, шүлэг ба рассказууд, пьесэ, либретто болон киносценаринууд — бүхы түрэлэй зохёолнууд бии болонхой.

Гэбэшье һүүлэй үедэ прозын зохёолнуудһаа рассказ зарим тэды гээгдэнги. Энээн тушаа «Буряад үнэн» газетэ хаһа саг соонь тон зүб хөөрэлдөө эмхидхээ.

Тематикын талаар абажа үзэхэ болоо һаа, манай Буряад ороной хүгжэлтын бүхы гол шатанууд, тэмсэл болон илалтануудай түүхэ манай литературада харуулагданхай. Агуухэ ород арадтай манай арадай ханилһан нүхэсэл тухай олохон зохёолнууд дотор онсо һуури эзэлнэ. Гэбэшье тон мүнөөдэрэй байдалые үшөөл лутамагаар элирхэйлнэбди.

Элидхэлшэ удаань 1965 онһоо 1968 он хүрэтэр уран зохёолшодой номуудые гаргуулһан тухай хөөрэбэ. Түсхайлбал, дурсагдаһан үе хугасаа дотор уран һайханай 150 ном Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаа. Энэмнай яһала һайн гээшэ.

Буряадай уран зохёолнууд республикаһаа гадуур үнихэнэй хэблэгдэдэг болонхой. Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша дотор А. Бальбуров, Ц-Д. Дондокова, М. Степанов, Ц-Б. Бадмаев, Д. Улзытуев, Н. Дамдинов, Ц. Шагжин, Ч. Намжилов, А. Бадаев, В. Корнаков, В. Петонов, М. Жигжитов болон Д. Дамбаевай номууд Москвада гараа. Д. Улзытуевай шүлэгүүдэй суглуулбари Ригэ хотодо латыш хэлэн дээрэ толилогдоо. Ц. Шагжинай зүжэгүүд ороной хэдэ хэдэн театрнуудта табигдаа.

Һаяхан Москвада «Гэсэр» гэжэ эпос хэблэгдэбэ. Тэрэниие Семен Липкин оршуулаа. Энэ хадаа республикын литературна болон соёлой ажабайдалдахи ехэхэн үйлэ хэрэг болоно.

Буряад орон индустриально-аграрна республика болонхой. Манай эндэ олохон томо предприятинууд бии. Хүдэлмэришэд орёо нарин оньһон техникэ жолоодон ажаллана. Иимэ хүдэлмэришэд тухай уран зохёолнууд бии боложо байна.

Даманска олтирог дээрэ маогайхидай харата муухайгаар добтолһоной эсэстэ баатарлигаар наһа бараһан пограничник, манай нютагай хүбүүн Николай Петров тухай хэблэлдэ һаяхан толилогдоо. Петров армида ошотороо ЛВРЗ-дэ хүдэлһэн юм. Тиихэдээ һайнаар ажаллахаһаа гадна, уран һайханай бүлгэмдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, хүгжэмдэ ехэ дурладаг, кино буулгадаг байгаа. Иимэл хүн мүнөөнэй шэнэ, социалис ёһоной хүдэлмэришэн ха юм. Анхаржа харабал, ажабайдалһаа бусадшье угаа һонин үльгэр жэшээнүүд олдохол байха.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хүдэлмэришэн анги тухай хэдэн томо зохёол бэшэгдээ. Тэдэнэй эгээл эрхимүүдынь гэхэдэ, Ц. Дамдинжаповай «Сахилгаан хүлэгүүд», Б. Мунгоновой «Эдирхэг наһан» гэһэн повестьнууд болоно. «Сахилгаан хүлэгүүд» дотор Буряад орондо промышленностиин анхан яажа мүндэлһэн, хүдэлмэришэн ангиин яажа бүрилдэһэн тухай яһала гүнзэгы, тодоор харуулагдана. Автор өөрөө 30-аад оной ехэ барилганuудта хабаадалсаһан тула үнэншэмэ хурса хэһэгүүдые зохёол соогоо оруулжа шадаа. «Эдирхэг наһан» гэжэ повесть Социалис Ажалай Герой Анисим Николаевич Ошировта сүм зорюулагданхай.

Хүдөөгэй ажабайдал харуулха талаар нилээд дабшалта хэгдээ. 1967—1968 онуудта Ц. Жимбиевэй «Талын харгынууд», В. Сергеевэй «Һайхан үдэр» гэжэ романууд хэблэгдээ.

«Талын харгынууд» гэжэ роман коммунис ажалай түлөө тэмсэлэй темэдэ зорюулагданхай. Угаа шухала темэ. Гэбэшье романиинь композициин талаар һула.

Иимэ дутагдал прозын бусадшье зохёолнууд дотор үзэгдэнэ. Залуушуулай бүтээһэн повестьнуудые адаглан харахада, баһал композици, сюжедэй талаар бирагүй.

Удаань В. Сергеевэй роман тушаа элидхэлшэ онсо тодорхой шэнжэлэл хээ. Мүн эндэ Раиса Белоглазовагай «Мойһоной сэсэг» гэжэ роман, Цэрэн Галановай повестьнууд, Иосиф Тугутовай роман-хронико, мүн «Заяанай зам» гэжэ Балдан Санжинай, Бидья Дандароной роман, «Бидэ Байгалай үмэнэ ажаһуунабди» гэжэ Африкан Бальбуровай зохёол болон бусад номууд тухай элидхэлшэ хөөрэбэ.

Уран зохёолшодой очерк үсөөнөөр бэшэдэг болоһон тухай шүүмжэлбэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ой хүрэтэр гансахан жэл үлөө. Энэ агуухэ үдэртэ зорюулан, манай уран зохёолшод эрхим «захатануудые» бүтээнэ.

Урданьшье манай эрхим үльгэршэд, уран зохёолшод эрхим шүлэг, дуунуудаа агуухэ багшадаа зорюулдаг һааб даа. Мүнөөшье Буряад ороной литераторнууд ленинскэ темые гүн гүнзэгы удхатайгаар, хурса найруулгатайгаар шиидхэхын хойноһоо оролдоно.

Николай Дамдинов «Минии багша Ленин» гэһэн поэмэ бэшээ. Тэрэшэлэн «Эхын зүрхэн» гэжэ Чимит-Рэгзэн Намжиловай поэмые магтаба, «Ленин тухай бодолнууд» гэжэ Цэдэн Галсановай шэнэ шүлэгүүдэй цикл тухай дурдаба.

Мүн бусадшье поэдүүд, прозаигууд В. И. Лениндэ зорюулан зохёолнуудые бүтээжэ байнхай.

Агуухэ багшын образые зохёол дотор харуулха гээшэ тон шухала хэрэг. Гэбэшье буряад арадай ажабайдалда Ленинэй суртал һургаалай ямараар бэелжэ байһан тухай уран һайхан аргаар харуулха хэрэгтэй.

«Шулуунууд дуулана» гэһэн Ц-Д. Дондоковагай поэмэ абаал үзэе.

Энээн дотор буряад эхэнэрэй хуби заяан тухай сэдьхэл хүдэлгэмөөр бэшэгдэнхэй.

Эжынэр, эхэнэрнүүдэй гашуудалта нёлбоһо шэнгээһэн шулуунуудай долоон обоохой тухай хөөрөөгөөр поэмэ захална. Эдэ шулуунууд революциин урда тээхи эхэнэрэй хүшэр хүндэ байдалай тэмдэг һүлдэ болон үзэгдэнэ. Тиин революци тухай, ород болон буряад эхэнэрнүүдэй хани харилсаан, социалис байгуулалта, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн... — саашадаа замбуулинда хүрэтэр ошоһон тухай хөөрэгдэнэ.

Тэрэшэлэн бага хэмжээнэй лирическэ поэмэнүүд бэшэгдэнэ. Шираб Нимбуевай «Байгалай эрьеһээ» гэжэ поэмэһээ ондоо магтамаар зүйл үсөөн байһан аад, мүнөө тиимэ поэмэнүүдые Ц-Б. Бадмаев, А. Бадаев гэгшэд һониноор, хурсааршье зохёоно.

Поэзиин талаар Дондок Улзытуев нилээд эдэбхитэйгээр бэшэжэшье, хэблүүлжэшье байдаг. Тэрээнэй шүлэгүүд ехэ суурханги. Энэ поэт баян «абдартай». Тэрэниие залуушуул дууряан һажаана. Суртал бодолой, уран һайханай талаар зарим тэды халирхай ябадал гаргаһан болобошье, һүүлэй үедэ нилээд ехэ алхам хээ.

Тэрэшэлэн поэт Солбон Ангабаев өөрын онсо аялгатай. Байгал далай, Баргажан голые, тэндэ ажаһуудаг хүн зониие магтан дууладаг. Гэбэшье заримдаа бирагүй шүлэгүүдые матарлажархиһан байдаг. Энээн тухайдань манай холбоондо хөөрэлдөөн болоо һэн.

Бусад поэдүүдэй шүлэгүүд соо «ямаршье гүнзэгы бодолгүй, ялхиталхи бадагууд дайралдана, тархяа шаажа ойлгохоор мүрнүүд ушарна».

Республикын суута хүнүүдые магтан дуулаһан шүлэгүүд угаа хэрэгтэй байна. Энэ талаар Цырен-Дондок Хамаевай, Гунга Чимитовэй, мүн бусад нүхэдэй шүлэгүүдһээ ондоо юумэ тоолохонь бэрхэтэй.

Сатирын талаар Гунга Чимитов, Чимит Цыдендамбаев олохон басни, шог ёгто поэмэ, новеллэнүүдые бүтээнхэй.

Хүүгэдэй литературые саашадань хүгжөөхэ тухай үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта ехэхэн аша туһатай хөөрэлдөөн болоо һэн. Багашуулда зорюулагдаһан эрхим зохёолнуудай түлөө республикэ дотор тусхай конкурс соносхогдоо. Тэрээнэй дүнгүүд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн үдэр соносхогдохо.

Үхибүүдтэ зорюулжа А. Шадаев, С. Балдаев, Д. Мадасон гэгшэд арадай аман зохёолой дээжэнүүдые суглуулан найруулна, Д. Хилтухин, Ш. Нимбуев, Н. Рыбко, Ц. Бадмаев, Г. Чимитов, Ч. Намжилов гэгшэд повесть, поэмэ, шүлэгүүдые зохёоно. Мүн залуушуулай дундаһаа М. Осодоев, В. Лубсанов, Д. Дугаров, Н. Цынгуев, Г. Доржиева, В. Бильдушкинов болон бусад туд тудтаа номуудые гаргууланхай. Мүн энэ талаар багша, уран зохёолшо Жан Зиминэй эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байһые тэмдэглэмээр.

Гэбэшье хүүгэдэй литература ехэхэн дутагдалнуудтай.

Элидхэлшэ саашань драматургнуудай хүдэлмэри тухай тогтобо. Һүүлэй дүрбэн жэлэй турша дотор Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрта нютагай авторнуудай юһэн зүжэг табигдаа. «Ангарай военком» гэжэ Семён Метелицын, «Революциин дүлэн соогуур» гэжэ А. Бальбуровай пьесэнүүдые ород драмын театр харуулаа.

Буряад театрта табигдаһан олонхи пьесэнүүд мүнөөнэй темэнүүдтэ зорюулагданхай.

Уран зохёолшо Галановай драматургиин талаар оролдосотойгоор, амжалтатайгааршье хүдэлжэ байһан тухайда элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Поэт Н. Дамдинов һүүлэй үедэ зүжэгүүдые бэшэжэ байна. Тэрээнэй зохёоһон «Доржо Банзаров» гэһэн зүжэг һаяхан театрта абтаа. Залуу автор Б. Галсанов «Этигэл» гэжэ пьесэ бэшэжэ табюулаа. Зүгөөр энэнь олон дутагдалнуудтай.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа Н. Балдано, Ц. Шагжин, С. Метелица, А. Щитов болон бусад шэнэ зүжэгүүдые бэлдэжэ байнхай.

Залуу бэшэгшэдые һургаха, хүмүүжүүлхэ, дэмжэхэ хүдэлмэри ябуулагдана. 1967 ондо залуу уран зохёолшодой республиканска долоодохи конференци болоо, семинарнууд үнгэргэгдөө һэн. Тэрэшэлэн Уран зохёолшодой холбооной правлениин нүүдэл зүблөөнүүд Хори болон Хэрэн тосхонуудта эмхидхэгдэһэн, бусадшье хэмжээнүүд бэелүүлэгдэһэн. Республика доторхи уран зохёолой долоон нэгэдэлые манай литераторнуудай холбоон шефтээ абанхай.

Саашадаа залуу бэшэгшэдэй дундаһаа К. Цыденов, Ц-Д. Донгогой, Д. Эрдынеев, Д-Д. Дугаров, М. Самбуев, Л. Тапхаев, Д. Дамбаев, В. Митыпов, Г. Дашабылов, Б. Халзанов, М. Шиханов, Б. Жанчипов болон бусадые элидхэлшэ магтан нэрлэбэ. Эдэнэр гол түлэб мүнөөнэй байдалда зорюулһан зохёолнуудые бэшэнэ. Зүгөөр зарим бүтээлнүүдынь дутагдалнуудтай. Жэшээлхэдэ, С. Норжимаевай, М. Цыреновэй зохёолнууд дотор ехэхэн алдуу эндүүнүүд элирүүлэгдээ һэн.

Удаань элидхэлшэ «Байгал» журнал тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэбэ. Тус журнал Советскэ Союзай зуу гаран городуудаар, хилын саанахи олохон оронуудаар тарана. Монреальда болоһон уласхоорондын «Экспо-67» гэжэ выставкэ дээрэшье табигдаа һэн. Тус журналай хуудаһануудта Буряадай литературын томо томо зохёолнууд толилогдоо. Гэбэшье, удха найруулга муутай зарим бүтээлнүүд тэндэ хэблэгдэшэһэн байна. Жэшээнь, Б. Стругацких гэгшын үзэл бодолойнгоо, уран найруулгынгаа талаар тон хараша повесть, Арк. Белинковой «Поэт ба маряатай хүн» гэһэн хэндэшье хэрэггүй статья гаргагдаа.

Энэнь ехэ гэмшэлтэй, халбага дабирхайгаар бүхэли боошхо зүгын тоһо гутааһантай тон адли.

Журналай хуудаһан дээрэ иимэ хараша удхатай зохёолнуудай хэблэгдэһэн ушарые областной партийна организаци, республикын олониитэ шангаар шүүмжэлээ.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо жэл тухай саг үнгэрөө, журналшье ажал ябуулгаяа зарим тэды һэргээгээ.

Саашань уран зохёолшодой холбооной эмхидхэлэй болон ниитын ямар хүдэлмэри ябуулжа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо.

— Литература гээшэ партийна хэрэг мүн гэжэ В. И. Ленин заагаа һэн. Уран зохёол гээшэ парти болон Эхэ орондоо үнэн байха олон миллион хүнүүдые хүмүүжүүлхэ үүргэтэй... Энэ үүргэеэ гүн гүнзэгыгөөр мэдэржэ, уран зохёолшоднай Ленинэй агууехэ үе сагта таарама шэнэ зохёолнуудые бүтээхэ байха,— гэжэ Д. З. Жалсараев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ мэдүүлбэ.

Нина Александровна Кудашева Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын станцида гушаад шахуу жэл соо стрелочнигээр ажаллана. Олон жэл соо ажаллажа дүй дүршэлтэй болоһон хүдэлмэришэ эхэнэр ашаа шэрэһэн хүсэтэ локомотивуудые һаадгүйгөөр ябуулжа, нүхэдэйнгөө дунда нилээд хүндэтэй болоһон байна. Зураг дээрэ: Нина Кудашева ажалдаа.

Ц. ТЫХЕНОВЭЙ фото.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИ

ХОРИ. Эндэ агрономуудай научно-үйлэдбэриин конференци болоо, газар тарялангые үрэжэлтэй болгохо тухай асуудал зүбшэгдэбэ. Конференциин эхиндэ «Хоринэ аймагай эрхэ байдалда орооһо тарянай баян ургаса яажа абахэ тухай» Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшо Б. П. Николаев элидхэбэ.

Тарялангай газарые зүбөөр хүбаарилха, севообородой заабаринуудые наринаар сахиха тухай, мүн газарай хүрьһые һалхинай гэмтэлһээ хамгаалха тухай асуудалнуудаар Анаагай совхозой главна агроном В. И. Осипов, Ивалтын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын таһагые даагша В. А. Дарханов гэгшэд элидхэлнүүдые хэбэ.

Сабшалан һайжаруулха тушаа Буряадай хүдөө ажахын институтай кафедрые даагша нүхэр А. Г. Давыдов элидхэжэ, һүүлэй үедэ үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлгэдэ ямар түрүү арганууд хэрэглэдэг тушаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ. Агрономуудай научно конференциин хүдэлмэридэ аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, һанамжа дурадхалнуудаа хэлэһэн байна. Эндэ тариан ажалые зүбөөр эрхилдэг болохо, наукын болон түрүүшүүлэй заабаринуудые нэбтэрүүлхэ талаар хэмжээнүүд хараалагдаа.

ГУШАН ЮҺЭДЭХИ

ЗАГАРАЙ. Аймагай «Вперед» газетэдэ арадай хинагшадай тусгаар хуудаһан гаргагдажа байдаг. Тэрэнэй 39-дэхи номерынь һаяхан гаргагдажа, һонирхолтой материалнууд толилогдобо. Арадай хинагшадай рейдовэ бригада Загарай тосхоной магазинуудые шалгажа, худалдаа наймаа эмхидхэлгэдэ олон дутагдал элирүүлһэн байна. Мүн Загарайн УСМ-гэй арадай хинагшадай бүлэгэй гүрүүлэгшэ нүхэр Г. Афонин эндэхи барилгын участогта ехэхэн цементын муугаар хадагалагдажа байһан тухай мэдээсэнэ.

Газетын тусгаар хуудаһанда толилогдоһон шүүмжэлхы статьянуудай болон арадай хинагшадай мэдээсэлнүүдэй мүрөөр хододоо хэмжээнүүд абтана. Жэшээлхэдэ, март һарада Тайлсын совхозой клубай муугаар хүдэлжэ байһан тухай бэшэгдээ һэн. Тиигээд арадай хинагшадай хёрхо нюдөөр харагдаһан дутагдалнууд усадхагдажа, клубые даагша нүхэр Н. Б. Лубсанова уялгаһаа сүлөөлэгдэһэн байгаа. Мүн Үнэгэтэйн сельпогой ажал тухай статья арадай хинагшадай хуудаһанда бэшэгдэжэ, Загарайн аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениин зүгһөө хэмжээн абтаа. Сельпогой складые даагша П. Л. Спиридонова ажалһаа гаргуулагдаа.

Арадай хинагшадай хёрхо нюдэн бүгэдын ажал хэрэгтэ туһалжа байна.

ХЭЗЭЭ ГУРИМШУУЛАГДАХА ЮМ?

Ажалай сагай дүүрэжэ байһан үеэр хоол бариха һанаатай столоводо ошобобди. Тэрэнэй газаа хүнүүд олон. Һогтуушаг эрэшүүл столовоһоо холодохо дурагүй.

— Аяар арбан таба минута урид столовоёо юундэ хаажа эхилээ юм? —гэжэ ханайшье зэмэрхэнгеэр дуугархань дуулдана.

Үүдэндэ байһан залуухан басаганһаа:

— Холоһоо ябанабди. Хоол барижа болоно гү? — гээд асуубабди.

Түргэхэнөөр эдеэлыт даа,— гэжэ зүбшөөгөөд: — Эдэ һогтуушуулые арай гэжэ намнажа гаргабабди,—гэбэ.

Столоводо ороһон хүн нэн түрүүн меню харадаг заншалтай. Түрүүшын блюдэһээ рассольник лабшаатай шүлэн, хоёрдохиһоо — котлет, гуляш үлэһэн хэбэртэй. Лабшаатай шүлэн үгы байжа, рассольник котлет хоёрые абабабди. Рассольнигынь ямаршье амта шэмтэгүй. Суг ороһон нүхэрни хэды халбагадаад орхибо. Котледээшье баража эдибэгүй. Юуб гэхэдэ, тэрэнь үлүү гарама дабһатай. Хальһатажа харлашатараа шарагданхай байгаа бшуу. Ахамад тогоошон Галина Кокоринада энэ асуудалаар хандаха баатай бологюо.

— Хаба шадалнайл энэ тухай бологюно ха юм даа,—гэжэ харюусаба.

— Үдэр бүхэндэ иигэжэ бэлдэдэг үгы аабзат даа?

— Заримдаа яһала һайнаар бэлдэнэбди гэжэ һанагшаб.

— Үдэр бүри амта шэмэтэй эдеэ хоол бэлдэхэеэ оролдохо хэрэгтэйл даа. Һанахадаа һайнаар, заримдаа муугаар бэлдэһэнэй хэрэг үгы ха юм — гэжэ бидэнэй сэхэ хэлэхэдэ, ахамад тогоошон зүбшөөһэншье, арсаһаншье харюу үгөөгүй.

Үглөөдэрынь тэрэ столоводо баһал эдеэлхэ ушар тохёолдоо һэн. Тэндэ хүншье үсөөн байба. Гэбэшье пивэ уухаяа, тархи заһахаяа ерээшэд олон. Зариманиинь пальтотойгоо, хүүртигтэйгээ столдо һуугаад, сүлөөтэйгөөр пивэ ууна. Хатуу харыешье хармаанһаа гаргажа, пивэтээ холижо уугаашад бии. Ахамад тогоошон тоосолдохоһоо нааша хэдэн хүнэйнь хубсаһа тайлуулба. Зарим хүдхэшүүл хубсаһаяа тайлахаһаа таһа арсана. Хубсаһаяа тайлангүй столдо һуугшадта эдеэ хоол, пивэ үгөөгүй һаань дээрэ һэн. Теэд иимэ журам сахигдадаггүйнь гайхалтай. Буфедэй хүдэлмэрилэгшэ хубсаһатайгаа зогсогшодто пивэ абажа үгэнэ.

Энэшье үдэрэйнь меню үсэгэлдэрэйхиһөө ондоо болоогүй. Гансал щи нэмэһэн, яһала шэмэтэйгээр бэлдэгдэһэн байгаа. Гэбэшье биточконуудынь хэлэ дарьбагануулма перецтэй. Компотынь уһан шэнги сиидэгэр. Биточконуудыень орхижо, гуляш абахадамнай, үнгэрмэ ехэ дабһатай. «Иимэ эдеэ эдинхаар магазинһаа юумэ абажа эдибэл һураггүй дээрэ»,—гэһэн бодол түрөө.

Энэ столоводо эдеэ хоолой амта шэмэгүй муугаар бэлдэгдэдэгые Жаргалантын зон хуу мэдэхэ болошонхой. Эгээл энээн дээрэһээ тус предприятиин һара бүхэндэ түсэбөө дүүргэнэгүй гэжэ һанагдана. Энэ оной февраль һарынгаа түсэбэй хахадые арай шамай дүүргээ.

Ахамад тогоошон Галина Кокорина тусхай һургуулида һураагүй юм. Хоёрдохи жэлээ столоводо хүдэлнэ. Энэ үе соо үшөөл дүй дүршэлтэй боложо бираадүй. Котледэй килограмм мяханда хэды шэнээн дабһа, перец хэхэеэ мэдэдэггүй байна. Тухайлаад лэ дабһална, перец хэнэ.

Загастайн сельпогой гурбан столовые даадаг Надежда Петровна Родинала хандаабди. Тиихэдэмнай иимэ харюу үгөө.

— Тусхай курса дүүргэһэн мэргэжэлтэдээр ходо дутажа байдагбди. Хоёрдохил столоводомнай гансахан лэ мэргэжэлтэн бии. Тэндэ эдеэ хоолоо һайнаар буйлуулдаг, түсэбөөшье ходо дүүргэдэг. Гэбэшье 3-дахи столово манние ходо хойшо татана. Мэргэжэлтэй тогоошонтой боложо ядаад байнабди. Һаяар өөрөө Жаргалантын столоводо нэгэ һара хүдэлөөд үзэхэ һанаатайб. Эдеэ хоол ёһотой һайнаар буйлуулбал, зон олоороо ородог болохо, столовын хүдэлмэрилэгшэд түсэбөөшье дүүргэхэ һэн, — гэбэ.

Сэлэнгын аймагай Загастайн сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Именэхоев хэзээ эохихо хэмжээ абаха хаб? Сельпогойнь мэдэлэй гурбан столово хэды болотор мэргэжэлгүй тогоошонтой байха юм? Дурсагдаһан дутуу дунданудаа ойрын сагта усадхаха бээз гэжэ һанамаар.

М. ЧАГДУРЖАПОВ.

УЯНГАТА МҮРНҮҮД

Станислав КУНЯЕВ

...энэ минии гүйдэл,
...тэнгэриин зүйдэл,
...а хирэндэ гэб гэнтэ
...ябаһанаа мэдэрхэш.
...госын һиинаан шэхэндэ
...бодол түрүүлнэ гэхэш
...дарай нэгэ тосхон.
...л нюсэгэн алхалнаб —
...эн дээрэ тос-тосхон.
...раиһаа нюураа халхалнаб.
...юундэ иимэ тунга сэлмэгые,
...гогой саһаар юундэ һэлгэдэгые,
...үүлэнэй өөдөө дэгдэдэгые
...ндэ
мэдэдэггүйдөө халагланаб.
...ье ялай —
дэлхэй уужам,
...уд олон даа, дуулим —
...о мэдэхэгүй — жаргалтай даа —
...ябаа һэн хаб
бага наһандаа.

* * *

...тэхэдээ шэбшэнэб, залхуугаар
...
...хэл.
...эр тухайгаа...
...тэ үлгынгөө дуугаар
...йгаа дээрэм байгаа.
...этэй — сарюун залуу зандаа —
...н хасараараа нэнгэнэл.

Үлдэхэ даарахые үшөө үзөөгүй намдаа
Үлгын дууе үхин зангаар гүнгэнэнэл.
Алдаршье, мүнгэншье —
юуншье хэрэггүй мэтэ.
Амаржал, шагнажал хэбтэһэйб гэхээр.
Сагаан саһандал һэшхэлни сэбэр — мэдэ —
Сагай бэрхэшээл бүл үзэһэйб ехээр.
Шэнхинүүр дууниинь шэргэнгүй зэдэлшэнхэй —
Сээжэ соом дээжэ болон шэнгэнэл.
Далайн долгин үлгыем шэдэлшэнхэй —
Дахяад намайе
бага наһандам хүргэнэл.

* * *

Гартам ороһон нэгэ номхон...
Гаһар нэрэтэй поэдшье бэшэ —
Гал дүлэтэ холын ондо сохом лэ
Газар тэбэрин үнэһан гэжэ
Гадар дээрэнь гамгүй хэлээтэй,
Гайгүйхэн нэрэнь хэмгүй һинлээтэй.
Майда илалтын мандахые хараагүй,
Дайда холын Россиһаа бусаагүй
Сэрэгшэ хүбүүнэй шүлэг бүхэн —
Сэдьхэлэй аялга,
сээжын дуһал...
Хэрбээ бишье унаа һаа үхэн,
Хэлэһэн үгэ бүхэноо баһал
Адхарһан шуһаараа арюудхахал байхаб,
Ажабайдалаа дурааараа сарюудхахал байхаб.

* * *

Хотымнай үйлсэдэ гэб гэнтэ
Хонохоёо ерэһэн айлшандал —
Ходоро үлеэһээр оробо энэ
Холын бордоһон....
гэр, байшанда
Тогтоолгоошье һаа хэдыш,
Тороногүйл тэрэ огто.
...Уйтан гээшэнь эндэтнай гыш.
Уйлан байгыш, һогтон.
Дэмы сухалдаад ялахагүйш,
Дээбэри гэрэй хуулахагүйш,
Дээрэнш гараад дуулахагүйш,
Дэндүү зангаа харуулхагүйш.
Сагаан дэлһээ хиидхүүлэн,
Самнан ябаха аргагүйш!
Туг юумэ ниидхүүлэн,
Тунгаасагүй зангаа гаргахагүйш.
Ядуухан мүшэрнүүды дайран лэ
Яраан эндэһээ тэрьелэ.
Хотын үйлсөөр зайрантан,
Ходорон ошо —
бү эрье лэ.
Эндэ шинии айлгаха
Тиимэ юумэн алга ха.
Мэндэ дээрээ буса даа,
Иимэ зандаа суса даа.
...Хооһон дайдада гарахадаа,
Холын бордоһон замхаба.
Хороннинь гэнтэ тарахадаа,
Хорожо өөрөөш намхаба.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ оршуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Ленинэй ордено мяха-консервын комбинадай соёлой ордоной дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмэйхид «Гапочек» гэжэ хатар гүйсэдхэнэ.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХУРСА ГУУРҺАТАНАЙ ХУРАЛДААН

Баргажанай аймагай түб тосхондо хүдөө бэшэгшэдэй конференци һаяхан болобо. Тус конференцидэ 50 гаран хүдөө бэшэгшэд суглараа. Тэдэнэр гансашье аймагай бэшэ, мүн республикын газетэнүүдтэ эдэбхитэй бэшэдэг. «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ талаар аймагай газетэнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай тогтоол бэелүүлгээр хүдөө бэшэгшэдэй зорилго тухай КПСС-эй райкомой секретарь К. Н. Бадмаев дэлгэрэнгыгээр элидхэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ арбагаран хүн хабаадаа. Үгэ хэлэгшэд аймагай болон республиканска газетэнүүдэй һайн талые тэмдэглээд, дутуу дундыень шүүмжэлбэ. Илангаяа аймагай газетэ, ханын һонинуудта бага туһаламжа үзүүлэгдэнэ гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэд шүүмжэлээ. Конференциин хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой хэблэлэй таһагые даагша И. Р. Очиров, республикын газетэнүүдэй түлөөлэгшэд хабаадаба.

Манай корр.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ШЭНЭ УЧИЛИЩИ

Һаяхан Хори тосхондо техническэ мэргэжэлэй 24-дэхи училищи шэнээр нээгдээ. Энэ училищи хоёр жэлэй туршада модоной дарханшуулые, штукатур-шэрдэгшэдые, слесарь-сантехнигүүдые, хабсарагшадые, шулуушадые, арматурщик-бетонщигуудые һургаха байна. Хэрэгтэй бүхы хэрэгсэлнүүдээр хүсэд түхеэрэгдэһэн кабинедүүд соо мүнөө 40 залуу хүбүүд, басагад һуража, барилгын эрдэм мэргэжэл шудалжа байнхай. Эдэнэр училищаяа дүүргээд, Хориин, Яруунын, Хэжэнгын, аймагуудай барилгануудта хүдэлхэ юм.

Л. БАРАДИН.

ОЛОҺОН МҮНГӨӨРӨӨ—НОМ

Үнгэрһэн долоон хоногой туршада Толтойн дунда һургуулиин багшанар һуурин, тосхонуудаар ябажа, түрэлхидэй суглаа үнгэргөө. Энэ суглаан дээрэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн һайндэрые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтажа, үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулха тухайгаа зүбшэн хэлсээ. Мүн тэрэнһээ гадна ахалагша классуудай һурагшадай хүсөөр хоёр үдэрэй туршада воскресник үнгэргэжэ, оролһон мүнгөөрөө һургуулиингаа библиотекэдэ номуудые худалдажа абахаар шиидээ юм.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэн.

«ЗАРНИЦА»—ҺОНИРХОЛТОЙ НААДАН

Хориин, Тээгдын дунда һургуулинуудта үхибүүдые коммунис ёһоор, сэрэгэй баатаршалгын жэшээгээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ горитойхон анхарал хандуулагдана.

Һаяшаг Хориин дунда һургуулиин эхин классуудай һурагшадай дунда «Зарница» гэжэ үхибүүдэй заншалта наадан үнгэргэгдөө. Энэ наадан аймагай сэрэгэй комиссар В. Жабдоржиев, һургуулиин физкультурын багша В. Борисов хоёрой хүтэлбэреэр эмхидхэгдэһэн байна. «Геройнуудмай — манай дунда» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэһэн энэ һонин нааданда үхибүүд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

Энэ нааданда эрхимлэгшэдтэ ВЛКСМ-эй райкомой зүгһөө баяр баясхалан хүргэһэн байна.

Б. ЛАЙДАПОВ.

АРТИСТНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Буряадай багшанарай училищиин студентнэрэй уряалаар ерэһэн бүлэг артистнарай зүгһөө уулзалгын үдэшые РСФСР-эй арадай артист Владимир Халматов нээгээ. Удаань буряад драмын коллективэй мүнөө үедэ ямар түсэбтэй байһан тухай хөөрэбэ. «Сэрэмнэл», «Хабарай дуун», «Король Лир», «Любовь Яровая» гэжэ зүжэгүүдые Москваһаа ерэһэн комисси шалган хараад, һайн сэгнэлтэ үгөө. Эдэ зүжэгүүд Москвада табигдаха түсэбтэй.

Һүүлээрнь артистнар студентнэртэ бэлиг шадабаряа харуулаа.

Республика соогоо мэдээжэ болоһон артистка Сыремжэ Уладаева «Шамахандаа», «Хонишон» гэһэн дуунуудые ирагуу гоёор дуулажа, студентнүүдэй зүрхэндэ дүтэ түрэл нютаг, тала дайдыень һануулба. Мүн Намсалмаа Шагдаровата хамта «Намар» гэжэ шэнэ дуу дуулаа.

«Ангуушад», «Жоодиво» гэһэн Х. Намсараевай зохёолнуудые РСФСР-эй габьяата артист Сундуб Бимбаевич Рабсаловай хухюун шоггтойгоор наадаха, уншахадань, студентнэр тон ехээр һонирхоо.

Даша-Дондок Жалсараевай өөрынгөө зохёоһон «Голомхой басаган», «Янжамаахан» гэһэн дуунуудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэхэдэнь, студентнэр үни удаан альга ташаба.

Багшанарай училищиин студентнэр айлшадтаа бэлэг болгон номуудые бэлэглэжэ, «Сэнтэй байна даа», «Улаан-Үдэ», «Бугуулишан» гэжэ буряад дуунуудые уран һайханаар дуулаа.

Энэ һонирхолтой уулзалгын удаан һанагдажа ябахань дамжаггүй.

В. ХАМАГАНОВ.

ВСМ-эй СЕКРЕТАРИАДАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). НАТО-гой тогтоһоор хорин жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Потсдамска хэлсээнһээ баруун гүрэнүүдэй арсаһанһаа уламжалан, энэ сэрэгэй бүлэглэл байгуулагдаа һэн. Германиин милитаризмын ба фашизмын һэргэлтэдэ һаад ушаруулха зорилгоор аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха гол хэмжээнүүд энэ хэлсээгээр, мүн ООН-ой уставаар хараалагдаһан бэйгаа.

НАТО-до ородогшье оронуудта эдэ оронуудай аюулгүй байдалай асуудалнуудта, национальна аша туһата ямаршье холбоогүй арсалдаа тулалдаанда татуулан оруулагдаха аюул туйшаа түбэгшэлгэ мүнөө улам үргэнөөр болоно гээд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат тэмдэглэнэ. НАТО дотор сэрэгэй талаар нэгэдэлтэһээ Франциин арсалга НАТО-до хабаадалсалгада эсэргүү хүдэлөөнэй хүтэжэлгэдэ һайнаар нүлөөлөө. Энэнь Канада, Итали, Бельги, Великобритани ба бусад оронуудта илангаяа элеэр харагдана.

Социалис оронууд «ээрхэг түримхэй һанаашалгатай» гэһэн һанамжануудай худал хуурмаг байһаниинь мэдүүлгэ соо элишэлэгдэнэ. Нэгэшье Баруун орондо социалис оронуудай зүгһөө аюул тохёолдуулагдадаггүй.

Тиихэтэй хамта аюулгүй байдал хамтаараа сахиха ябадалда үндэһэлдэг ондоо шиидхэбэрине Европын бүлэглэлнүүд болон хубааралтын орондо абажа болохо гэжэ һүүлшын жэлнүүдтэ харагдадаг болоо гээд мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

НАТО Европодохи аюулгүй байдал хангалгада һаад ушаруулна, юуб гэхэдэ, олониитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдтэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха, харилсаа холбоо байгуулха хэрэгтэнь тус бүлэглэлдэ ородог гүрэнүүдтэ һаад ушаруулна гээд ВСМ-эй секретариат онсолон тэмдэглэнэ. Тэрээнһээ гадна, Европодо тогтоогдоһон хилэнүүдые, ГДР-ые мэдэрхэһээ арсадаг ФРГ-е НАТО дэмжэдэг байна бшуу.

Европодо аюулгүй байдал хамтаараа сахиха эмхи байгуулха зорилгоор эб найрамдалай хүсэнүүдэй хүдэлөөе саашадань эдэбхитэй болгохо шухала гээд ВСМ-эй секретариат тэмдэглэнэ.

Европодохи аюулгүй байдалай ба амгалан ёһоной харилсаа холбооной асуудалнуудаар зүблөө үнгэргэхэ тухай Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй дурадхалые секретариат һайшаана.

ГДР-эй 20 ЖЭЛЭЙ ОЙЕ УГТУУЛАН

БЕРЛИН. (ТАСС). Германиин түүхэдэхи түрүүшын хүдэлмэришэн, таряашанай гүрэнэй тогтоһоор 20 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, габшагай шангаар хүдэлмэрилгэ ГДР-эй ажалшадай уряа болонхой. «Социалис ажалай коллективэй» нэрэ зэргын түлөө хэдэн арбаад мянган коллектив орон дотор тэмсэжэ байдаг.

«Социалис ажалай предприяти» гэһэн хүндэтэ шэнэ нэрэ зэргые ГДР-эй Министрнүүдэй Совет байгуулаа. Энээнһээ уламжалан, социалис мүрысөөн орон дотор бүри үргэнөөр дэлгэрхэ байһаниинь сохомтой. ГДР-тэ социализм байгуулха хэрэгтэ элитэ ехэ габьяатай байһанай, научно-техническэ шэнэдхэлгэ бэелүүлгэдэ амжалта туйлаһанай түлөө арадай ажахын ямаршье һалбариин предприятинүүд, али институдта энэ үндэр дээдэ нэрэ зэргэ олгогдожо шадаха байна гээд АДН агентство мэдээсэнэ.

«АЖАЛАЙ РЕЗЕРВЫНХИДЭЙ» АМЖАЛТА

Үнгэрһэн амаралтын үдэр Улаан-Үдэдэ республикын хурдан урилдаашадай түгэсхэлэй мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Эндэ хүдөөгэй хүнгэн атледүүд, нютаг нютагтаа үнгэргэгдэһэн урилдаанда илагшад, мүн Улаан-Үдымнай «Буревестник», «Труд», «Спартак», «Ажалай резервнүүд», ЛВРЗ-гэй спортивна клубай суглуулагдамал командануудай урилдаашад хабаадалсажа, республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө тулалдаа.

Энэ мүрысөөн басагадай урилдаагаар эхилжэ, спортивна бүлгэмүүд сооһоо түрүүшынгээ 1000 метрэй зайе 3 минута 37 секунда соо гаталһан Буряадай мэдээжэ урилдаашан Бекбулатова эрхимлээ.

Хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа Прибайкалиин аймагай түлөөлэгшэ Тамара Добрынина тэрэ зайе 3 минута 41 секунда соо гүйжэ, гурбадахи һуури эзэлээ. Тиихэдэ Буряадай суглуулагдамал командын гэшүүн Ахминеева («Буревестник») 1000 метрэй зайда урилдахадаа эдиршүүлэй дундаһаа онсо шалгаржа, 3 минута 23 секундада гараһан байна. Харин ан үсхэбэрилгын совхозой түлөөлэгшэ Безпрозванных хүдөөгэйхидэйнгөө дундаһаа эрхимлэбэ.

Удаань эхэнэрнүүдэй 1500 метрэй урилдаан эхилээ. Энэ зайе 5 минута 23 секунда соо гүйһэн Евдокия Ли эрхимлэһэн байна. Тиихэдэ «Спартак» бүлгэмэй Евдокия Утенкова тэрээнһээ нэгэ секундаар ахигдаһандаа хоёрдохи һуурида гараа. Гурбадахи һуурида «Урожай» бүлгэмэй спортсменка Галина Вильская эзэлжэ (6 минута 05 секунда), аймагуудай түлөөлэгшэдэй дундаһаа илаба.

«Спартак» бүлгэмэй урилдаашан Сергей Рымарев эдиршүүл сооһоо гансашье Буряадтаа бэшэ, мүн РСФСР дотор мэдээжэ болонхой юм. Теэд мүнөө энэ нүхэрнай 3000 метрэй зайе гайхалтай хурдаар (9 минута 54,5 секунда) гаталаа. «Ажалай резервнүүдэй» гүйгөөшэн Степанов хоёрдохи һуури эзэлээ (10 минута 03,2 секунда).

Эдиршүүлэй бүлэг сооһоо РСФСР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн Юрий Климов («Буревестник») 3000 метрэй зайе 9 минута 51 секунда соо гаталаа, харин тэрэнэй нүхэр Буряадай суглуулагдамал командын гэшүүн И. Михалев хоёр секундаар гээгдэжэ, хоёрдохи һуурида гараа.

Хүдөөгэй эдиршүүлэй дундаһаа Кабанскын аймагай түлөөлэгшэ Недосека дээрэ дурсагдагша зайе 11 минута 07 секунда соо гаталжа түрүүлээ. Удаадахи һууринуудыень Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэд Василий Суровцев, Борис Доронин гэгшэд эзэлээ. Хүдөөгэй эдиршүүлэй бүлэгүүд сооһоо 3000 метрэй зайе 10 минута 15 секунда соо гаталһан Зэдын аймагай спортсмен Кузнецов эрхимлэһэн байна.

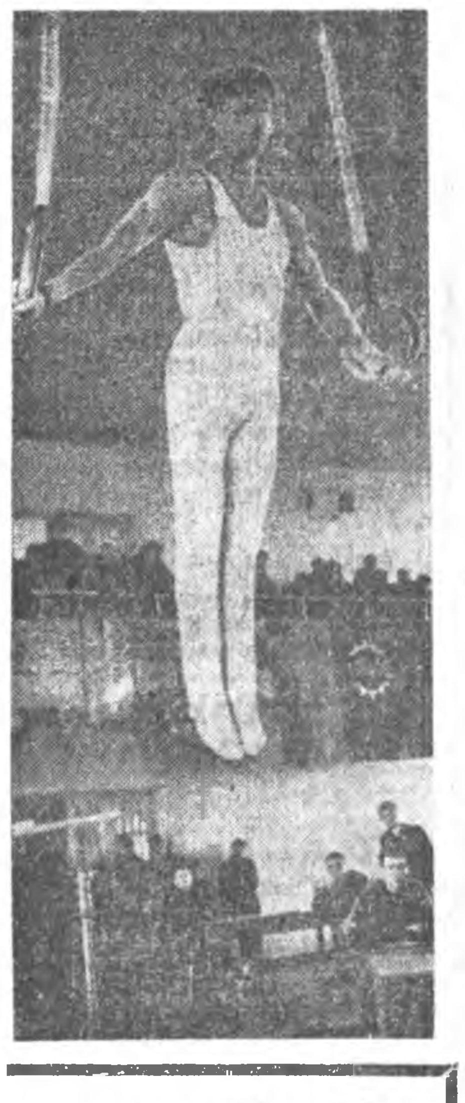
5000 метрэй зайда эрэшүүлэй урилдаанай эхилхэдэ, мастерта кандидат Рафис Якупов спортын мастер Владимир Цыренов хоёрой дунда үсэд шанга тулалдаан эхилээ. Һүүлэй һүүлдэ «Ажалай резервнүүдэй» түлөөлэгшэ Якупов финишэй лентые урдшалан дабажа, 15 минута 57 секунда тогтоогоо. Харин Цыренов 2 секундаар хожомдоһондоо хоёрдохи һуурида гараа.

Команданууд хоорондын дүнгүүдые согсолходонь «Ажалай резервнүүд» нэгэдэхи, «Спартак», «Буревестник», «Урожай» бүлгэмэй команданууд удаадахи һууринуудыень хубаалдаһан байна.

Энэ урилдаанда «Труд», ЛВРЗ-гэй спортивна клубай спортсменүүд һанаһанда хүрөөгүй.

Аймагуудай урилдаашадай команданууд сооһоо кабанскынхид эрхимлэжэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй дамжуулгын кубогта хүртөө. Хоёрдохи һуурида Сэлэнгын аймагай, гурбадахида Улаан-Үдын аймагай спортсменүүд гараһан байна.

И. ИВАНОВ.

ГИМНАСТНУУД МҮРЫСЭБЭ

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэрнүүдтэ «Труд» бүлгэмэй спортын ордон соо гимнастикаар Улаан-Үдын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ республикымнай ниислэлэй гимнастнуудһаа гадна, Каменск тосхоной № 2 дунда һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Түрүүшын үдэрэй мүрысөөндэ 83 спортсмен орёо нарин упражненинүүдые гүйсэдхэжэ тэмсээ. Жэшээлхэдэ, үхибүүдэй спортивна № 2 һургуулиин эбтэй эетэй команда эдиршүүлэй хоёрдохи разрядтайшуулһаа эхилээд мастерта кандидадуудһаа бүридэһэн байба. Дурсагдагша һургуулида гимнастикын секци һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэжэ тэмдэглэмээр.

Гарнизоной спортсмен, мастерта кандидадай программаар 106,55 балл абажа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн Анатолий Иванов, эрэшүүлэй нэгэдэхи разрядай программаар мүрысэжэ илаһан Юрий Кокорин гэгшэдэй гүйсэдхэлгэ үндэр сэгнэлтэдэ хүртөө. Тэрэшэлэн багша Геннадий Орлов, инженер-конструктор Николай Мизикин, Анатолий Варфоломеев гэгшэд мүрысөөндэ һайн бэлэдхэлтэй ерэһэн байбад.

Басагадай дундаһаа Люба Протасова, Лида Столбовских, Ирина Смирнова гэгшэд нэгэдэхи разрядтан сооһоо эрхимлэжэ тус тустаа нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Тэрэшэлэн мастерта кандидадай программаар мүрысэгшэд сооһоо Соня Тыжеброва нэгэдэхи һуурида гараа.

Түрүү һуури эзэлһэн гимнастнууд городой физкультура болон спортын комитедэй грамотануудаар шагнагдаа.

А. ТОКАРЕВА.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1). Г. Орлов, 2). А. Варфоломеев гэгшэд мүрысөөнэй үедэ.

Л. АПРЕЛОВЭЙ фото.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО ХИЛЫН СААНАҺАА

ЧИЛИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн өөһэдынгөө зэргын нэгэдэлые бэхижүүлхэ замаар дабшажа ябана гээд Чилиин Компартиин ЦК-гай генеральна секретарь Луис Корвалан партиин ЦК-гай эндэ боложо байһан пленум дээрэ элидхэл хэхэдээ мэдүүлһэн байна.

Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Москвада болохоёо байһан уласхоорондын зүблөөнэй гол документын проектые һайшаахыень пленумдэ хабаадагшадые элидхэлшэ уряалаа. Хитад-совет хилэ дээрэ харата ябуулгануудые эмхидхэһэн хитад засагаархидай политикые Л. Корвалан буруушаагаа.

Чилиин дотоодын политическэ байдал Л. Корваланай элидхэл соо шэнжэлэгдэһэн байна. Тусхайлбал, ороной баруунай үзэл баримталдаг хүсэнүүд доботолго хэжэ ороо, засагые гартаа абахые оролдоно гээд энэ шэнжэлгэ соонь заагданхай. Хархис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэлтэ үзүүлхын тулада бүхы арадай ба түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүдэй зэргые бүри улам нягтаар жагсааха шухала. Империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө тэмсэлые коммунистнууд үргэлжэлүүлхэ гээд элидхэлшэ тэмдэглээ.

Хашалта хэһээлтын шангадажа байһанда эсэргүүсэн, өөһэдынгөө гол эрилтэнүүдые хангуулхын түлөө, аграрна шэнэдхэлгэ хэхын түлөө тэмсэлдэ олониитые элсүүлэн эмхидхэхэ шухала байһан тухай Корвалан хэлээ.

Чилиин компарти политическэ ба эмхидхэлэй талаар бэхижээ, тоогойнгоо талаар олон болоо гээд элидхэлшэ саашань хэлэһэн байна.

Хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы арадай тэмсэл шангадхалгада, арадай нэгэдэл туйлаха хэрэгтэ али болохоор туһалха гээшэ мүнөө партиин гол зорилго болоно.

БАРУУН ГЕРМАНИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

ЭССЕН. ТАСС-ай корреспондентнүүд Ю. Борисов, В. Серов иигэжэ дамжуулна:

Германиин Коммунис партиин Эссендэ хоёрдохи үдэрөө хүдэлмэрилжэ эхилхэдэнь, партиин хүтэлбэрилхы органуудай апрелиин 12-ой үдэшэ болоһон һунгалтын дүнгүүд тухай заседаниин түрүүлэгшэ мэдээсээ. ГКП-гэй түрүүлэгшээр Курт Бахман нюусаар дуугаа үгэлгөөр һунгагдаа гэһэн мэдээсэлые съездын делегадууд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. ГКП-гэй түрүүлэгшын орлогшоор Герберт Мис һунгагдаһан байна. Тэрээнһээ гадна, партиин правлениие 87 хүнһөө бүридүүлэн съезд һунгаа.

Курт Бахман немец хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран юм. Нацис диктатурын үедэ фашизмда эсэргүү хүдэлөөнэй зэргэдэ ябажа, тэрэ эдэбхитэйгээр тэмсэжэ, гестапогаар арестовалагдажа, нацис концлагерьнуудта хаалтада һууһан байгаа. К. Бахман Баруун Германида фашизмда эсэргүү организацинуудые— нацизмын үедэ хашалта хэһээлтэдэ ороһон хүнүүдэй нэгэдэлые байгуулагшадай нэгэн юм. Хархис этэгээдүүдтэ, шэнэ түхэлэй нацизмын һэргэлтэдэ ба Баруун Германиие милитаризацилгада тэрэ эсэргүүсэн, эдэ жэлнүүдтэ шэн зоригтойгоор тэмсээ.

ГКП-эй программна мэдүүлгые делегадуудай нэгэн дуугаар баталан абалга Германиин Коммунис партиин съездын хоёрдохи—түгэсхэлэй үдэртэ болоһон шухала ушар мүн. Партиин нютагай организацинуудай суглаанууд болон конференцинүүд дээрэ тус проектын документ съездэдэ бэлэдхэлэй үедэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһэн байха юм.

ГКП ФРГ-гэй хүдэлмэришэн ангиин марксистска парти болоно гээд программна мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. ГКП-эй ажал ябуулга Маркс, Энгельс, Ленинэй һургаалда үндэһэлдэг байха. Энэ парти хадаа өөрыгөө уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хуби болоно гэжэ тоолоно.

ГКП-гэй түрүүлэгшын орлогшо Герберт Мис съезд дээрэ түгэсхэлэй үгэ хэлээ. Бидэнэр, коммунистнууд, өөрынгөө хүсэндэ этигэнэбди. ФРГ-е демократическа ёһоор шэнэдхэхэ замые манай программна мэдүүлгэ соо бидэнэр зааһан байнабди. Съезд Баруун Германида шэнэ хүсые — Германиин Коммунис партиие байгуулба гээд съездын дүнгүүдые гаргахадаа тэрэ хэлээ.

Г. Мис ГКП-гэй съездые хаагдаһан дээрэ соносхоо.

Пролетарска гимн «Интернационалые» ехэ дэбжэлтэтэйгээр съездын делегадууд дуулаһан байна.

Мүн энэ үдэр ГКП-гэй правлениин заседани болоо. Правлениин президиум 2 хүнһөө һунгагдаа.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ КОНФЕРЕНЦИДЭ БЭЛЭДХЭЛ

БЕРЛИН. (ТАСС). Балтика шадарай оронуудай, Норвегиин, Исландиин хүдэлмэришэдэй конференциин саг үргэлжын комитедэй хэрэг хүтэлдэг бүлэгүүдэй заседанинууд ГДР-эй томо портовой город болоогшо Ростогто апрелиин 12—13-да болоо. Энэ оной июльдэ тус городто болохо хүдэлмэришэдэй 12-дохи ээлжээтэ конференцидэ бэлэдхэхэ хэрэгтэ эдэ заседанинууд зорюулагдаһан байна.

Аюулгүй байдалай асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөө үнгэргэхэ тухай Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ консультативна комитедэй хандалгые ба дурадхалые заседанинуудта хабаадаһан Швециин, Норвегиин, Финляндиин, Германиин Демократическа Республикын профсоюзна эдэбхитэд һайшаагаа.

Европын арадуудай болон гүрэнүүдэй зүблөө үнгэргэхэ шухала гэжэ Балтика шадарай оронуудай, Норвегиин ба Исландиин хүдэлмэришэдэй 12-дохи конференци тоолохо бээзэ гээд һанамжалжа байһанаа зүблөөндэ хабаадагшад элиркэйлэн мэдүүлээ. Германиин Федеративна Республикада шэнэ түхэлэй нацизмын ба үһөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй һэргэжэ байһые, немец арадые гансаараа түлөөлхэ тушаа Бонной зонхилхы этэгээдүүдэй хэдэг эрилтэнүүдые эрид шууд буруушаагаа.

БАРИЛДААШАДАЙ УУЛЗАЛГА

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округой барилдаашад республикымнай түб хотын спортсменүүдтэй дүрэ буляалдажа мүрысэһэн байна.

Буряадай хүдөө ажахын институдай спортын зал соо үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөнэй түрүүшын үдэр айлшад дурсалдагша институдай барилдаашадтай тэмсэлээ эхилһэн байгаа. Эндэ хүндэ шэгнүүртэй Мандрий Адамов (Усть-Орда) студент Г. Аникеевые бэлэхэнээр илажа шадаа. Энэ уулзалгада манай студентнэр айлшадаа 7:2 тоотойгоор шүүгээ.

Удаань Усть-Ордын түлөөлэгшэд Улаан-Үдэ хотын барилдаашадтай тэмсэхэдээ 5:5 тоотойгоор тэнсэжэ шадаба. Эндэ 68 килограмм шэгнүүртэн сооһоо спортын мастер Кузьмин (Улаан-Үдэ) С. Шатаев (Усть-Орда) хоёрой тэмсэл эгээн лэ һонирхолтойгоор үнгэрөө. Барилдаанай хоёрдохи хахадта С. Шатаев нүгөөдэһөө хоёр баллаар үлүү очкотой болоод байгаа. Гурбадахи хаха[…] тын мастер бүхы арга ш[…] элсүүлбэшье, саашадаа […] гүй булигдаха баатай б[…]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М[…] (Усть-Орда) Г. Аникеев […] Үдэ) хоёрой тэмсэл.

ЯХАДҺАА БУСА[…]

Дүрэ буляалдажа барилдаагаар Якутск хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадалсаад, манай спортсменүүд һаяхан нютагаа бусаба.

Эгээн хүнгэн шэгнүүртэй (48 килограмм) манай Баир Кобелев мүрысөөнэй түрүүшын үдэр Аманатов гэгшэтэй барилдажа илагдаа. Аманатов хадаа хүдөөгэй барилдаашадай дунда 1969 оной СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэтэй, мүн Тбилиси хотодо үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаһан байна. Хүдөө ажахын институдай студент 52 килограмм шэгнүүртэй В. Галсанов командынгаа гэшүүн Очиржаповтай барилдажа очкогоороо илаад, хоёрдохи һуури эзэлээ. Республикымнай хуушанай барилдааша Н. Ивахинов Магаданай болон Хабаровскын түлөөлэгшэдые илажа шадаа. Н. Ивахинов хүлөө гэмтэһэнһээ боложо саашадаа мүрысөөгүй. Тэрэшэлэн спортын мастер Виктор Бай[…] эй чемпион Карпов[…] тэнсээ. Тиигэжэ тэрэ […] һуурида хүртөө. Вал[…] нов өөрһөө нэгэ к[…] үлүү шэгнүүртэй СС[…] пион Андросовто шү[…] Николай Аникеев т[…] һуурида гараа.

90 килограмм ш[…] манай Николай Палк[…] хүндэтэ мастер Зант[…] ев гэгшэтэй нилээд һа[…] рилдажа шадаа.

Гурбан үдэрэй м[…] дүнгөөр Яхадай АСС[…] рилдаашад нэгэдэхи, […] хоёрдохи, Хабаровска[…] хид гурбадахи һу[…] эзэлээ. Манай респуб[…] лөөлэгшэд дүрбэдэхи […] гараа. Магаданай А[…] ластьнуудай спортс[…] тустаа удаадахи һу[…] хүртэбэ.

Л. БА[…]

ТОБШОХОНО[…]

● ХОККЕЙ. Хоккейгээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ субботын, воскресениин үдэрнүүдтэ болоһон нааданда «Спартак» Свердловскын «Автомобилистые» 3:2 гэһэн тоотойгоор шүүгээ. ЦСКА-гай спортсменүүд Москвагай «Динамо» бүлгэмэйхидые 5:3 гэһэн тоотойгоор илаһан байна.

● ШАТАР. Дэлхэйн чемпион Иона Гаприндашвили гурбадахи наадандаа Алла Кушнирые илажа, мүрысөөнэйнь дүн — 1,5:1,5 болоод байна.

● УРАН ҺАЙХАНАЙ ГИМНАСТИКА. Энэ гоё һайхан наадалгаар нёдондо жэлэй мүрысөөндэ илажа, ороной чемпионой нэрэ зэргэтэй болоһон Киев хотын студент басаган Наталья Овчинникова байгша оной мүрысөөндэ дахинаа түрүү һуурида гараба. Еревань хотодо үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ Н. Овчинникова гурбан алтан медальда хүртөө. Омск хотын һургуулиин 15 наһатай һурагша басаган Г. Шугурова хоёрдохи һуури эзэлһэн ба[…] хэйн чемпионка Мос[…] Е. Карпухина Киевэй […] реда-Парадиеватай 3[…] һууринуудые хубаалд[…]

● КОНЬКИГААР […] наадажа, СССР-эй […] хүртэхын түлөө Б[…] ниислэл — Уфа хотодо […] мүрысөөндэ Ленингра[…] лэгшэд Л. Белоусова—[…] топопов (хошоодоороо […] гаар). Е. Александро[…] чинников (нэжээдэ[…] квагайхид Т. Войтюк—[…] лин (мүльһэн дээрэ т[…] далгаар) илажа гар[…] хэйн ба Европын түр[…] эзэлхын түлөө мүры[…] баадалсаһан Е. […] Г. Гржибовская гэгш[…] жа гараһан Е. Алекс[…] амжалтые тэмдэглэм[…]

● ВЕЛОСИПЕД. О[…] рэй туршада үргэлж[…] сипедистнүүдэй хаба[…] союзна урилдаан Соч[…] бэ. Түрүүшын гурб[…] урилдаае Ленинград[…] лэгшэ Владимир Нел[…] гээд ябана.

УЛААН-БААТАРТА ВОСКРЕСНИК ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Ниислэлэй «Хани барисаан» гэжэ соёлой ба амаралтын паркын барилгын талмай дээрэ монгол ба совет залуушуулай хамтын ехэ воскресник үнгэргэгдөө. В. И. Ленинэй агууехэ үүсхэл гэжэ нэрлэһэн түрүүшын коммунис субботнигой табин жэлэй ойдо энэ воскресник зорюулагдаһан байна. Хэдэн олон мянган монгол эдир залуу хүбүүд, басагад, Советскэ Союзай залуу мэргэжэлтэд, МНР-эй дээдэ һургуулинуудта һуража байһан студентнүүд воскреснигтэ хабаадаа.

«Хани барисаанай парк» соо воскреснигэй боложо байхада, МНРП-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал ерээ.

СИНЬХУА АГЕНТСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ

ПЕКИН. (ТАСС). «КПК-гай бүхэхитадай IX съездын» апрелиин 1-һээ нээгдэһэн сагһаа хойшо Синьхуа агентство «Съездын президиумэй секретариадай информационно мэдээсэлые апрелиин 14-дэ анха түрүүн дамжуулаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Мао Цзэдун, Линь Бяо, Чжоу Энь-лай, Кан Шэн болон бусад апрелиин 14-нэй заседани дээрэ үгэ хэлээ. Удаань «түрүүлэгшын орлогшо Линь Бяогой политическэ элидхэл» ба «Хитадай Коммунис партиин устав» һайшаагдаһан байна. «Мао Цзэ-дунай һанал бодолдо» үндэһэлэн, устав зохёогдонхой, «Линь Бяо түрүүлэгшэ Маогой хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ гэжэ соносхогдоо» гээд информационно мэдээсэл соо тэмдэглэгдэнэ.

Политическэ элидхэлшье, уставшье, съезд дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүдшье мүнөө дээрээ толилогдоногүй.

ПРАВДА БУРЯ[…] МҮНӨӨДЭРЭ[…] НОМЕ[…]

Нэгэдэхи хуудаһанд[…] кын уран зохёолшод[…] тухай материалнууд. Т[…] хала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанд[…] гэй барилгые промышле[…] һуури дээрэ эрхилхэ» […] сюткинай статья. Хэбл[…] жэлэл.

Гурбадахи хуудаһан[…] нинэй түрэһөөр 100 ж[…] зорюулагдаһан мат[…]

Дүрбэдэхи хуудаһан[…] нютагай һонин. Спорт. Х[…] наһаа абтаһан мэдээс[…] носхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН[…]

14 часһаа 18.30 мину[…] Москваһаа дамжуулга. […] нутаһаа орон доторхи […] минутаһаа «Ан арьлат[…] гэһэн үхибүүдтэ зор[…] дамжуулга. 15.15 мину[…] ногой аяншалгада дур[…] клуб» гэһэн дамжуулга. […] нутаһаа С. Прокофье[…] Котко» гэһэн опера. 17[…] таһаа «Цитаты на […] телефильм. 18.15 ми[…] сии санашад» гэһэ[…] 18.30 минутаһаа «Лен[…] нангин газарнуудаар» […] жуулга. 18.45 минута[…] амисхал» гэһэн теле[…] һаа «Холо, ойрын […] дамжуулга. 19.20 мину[…] всю жизнь» гэһэн […] 19.30 минутаһаа литера[…] жуулга. 20.30 минута[…] хүрэтэр Москваһаа д[…]

Редактор

Ц. Ц. ЦИБ[…]

Н-00492.

Зак. №[…]